

Poljsko delavstvo za obrambo svoje dežele

KLIC VLADI V VARŠAVI ZA PRAVICE
NARODNIH MANJŠIN. — LE SVOBODNI
DELAVCI SO LAHKO ZVESTI SVOJI
DRŽAVI, PRAVI PROGLAS

Poljska socialistična stranka izjavlja v posebnem proglasu, da je za enotnost vsega poljskega ljudstva v obrambo njegove republike pred nevarnostjo Hitlerjeve invazije. Zanaša se na pomoč, ki sta jo Poljski v slučaju vojne obljubili demokratični vesilci Anglija in Francija. Rusija ni omenjena, ker Poljska z njo še nima dogovora za skupno obrambo.

Moč socialistov

Dasi je Poljska sama na pol diktatura, je socialistično gibanje v nji vreden močno. Strojne organizacije so pod socialističnim vodstvom in vplivom. V nedavnih občinskih volitvah na Poljskem so socialisti dobili veliko novih mandatov. V parlamentu tvorijo socialisti energično, načelno opozicijsko skupino.

Ampak v sedanji krizi, ko preti Poljski enaka usoda kakor je zadela Čehoslovako, so se socialisti izjavili delovati za enoten nastop vsega poljskega ljudstva proti skupni nevarnosti. Strankin apel je naslovljen delavcem in kmetom, ki so temeljni sloj v državi in v njeni obrambi glavna sila. Proglas dalje pravi, da bo poljska socialistična stranka nadaljevala s svojim bojem proti fašizmu in diktaturi sploh.

Proglas židovskih delavcev

Veliko bolj odločen pa je proglas Splošne zveze židovskih delavcev na Poljskem (Bund), ki je socialistična organizacija. Po poljski ustavi so židje smatrani za narodno manjšino, katere volijo zastopstva po narodnosti in ne skupno s Poljaki. Bund ugotavlja v svojem proglasu, kako pogubne so bile koncesije in kapitulacija v Španiji, na Kitajskem, v centralni Evropi itd., kladi s takim ravnanjem so vlade le pripomogle pospeševati aroganco in nadutost mednarodnega fašizma.

Ljudstvo nobene dežele ni zdaj gotovo, da si bo ohranilo svoje svobode in v nobena dežela nima jamstva, da si bo mogla ohraniti svojo neodvisnost. Nagnjenje za sklepjanje sporazumov s Hitlerjem takim deželam ne bo odvrglo fašistične nevarnosti, pač pa ji odpirajo stezo. Nade mnogih socialistov, da se bi moglo fašistični agresivnosti napraviti konec z mednarodno konferenco, na kateri naj bi bile zastopane vse vlade in se zastopale s fašističnimi državami, so bile iluzija. Rešitev iz sedanjega

položaja je edino mogoče v neugnani borbi proti mednarodnemu fašizmu in njegovim vazalom v vsaki deželi. Kajti skupne so nam jasno dokazale, da reakcionarni buržvazni sloji nimajo nagona slediti v to smer. Vselej tega je toliko bolj potrebno, da se delavci v zapadno-evropskih deželah, posebej v Veliki Britaniji odločijo za gojitev bojevnega duha med maso, ki bo mogel vplivati na politiko vlad toliko, da ne bo napram fašizmu popustljiva nego mu odločno protivna.

Povračanje nacistične nevarnosti

V našem kraju Evrope (na Poljskem in v baltičnih deželah) je Hitlerjeva nevarnost še posebno preteča. Kapitulacija Čehoslovaške je podaljšala mejo med Poljsko in Nemčijo za več sto kilometrov. Hitlerjeva okupacija Memela je ojačala Nemčijo tudi na severni strani Poljske. Te nove okoliščine in kritična situacija v Danzigu je ustvarila za Poljsko veliko nevarnost.

Delavske in kmečke mase in židovski delavci na Poljskem se zavedajo resnosti položaja; pripravljene so braniti neodvisnost svoje dežele z vsemi sredstvi v njih moči. Ampak skušnje v Španiji, v klerofašistični Avstriji, in zdaj v razmerarjen Čehoslovaški dokazujejo, da so sposobna braniti neodvisnost svojih dežel le ljudstva dežel, v katerih ima vsako popolne državljanske pravice. Le pod okriljem take svobode so ljudstva pripravljena boriti se in se žrtvovati v boju za ubranitev svoje republike.

Zahteve za svobodo na Poljskem

Vsled tega, v očigled mednarodne situacije, bi morale delavske mase na Poljskem najodločnejše zahtevati:

Popolno politično svobodo in politično amnestijo; pravico ljudstvu, da določa politiko države s pomočjo svobodno izvoljenih poslancev; popolna enakopravnost v pravicah za vse prebivalce na Poljskem, neglede na narodnost.

V borbi proti šovinistični politiki antisemitskih skupin se židovski delavci na Poljskem zaeno bore za človečanstvo in pravičnost, za svoje pravice in (Nadaljevanje na 3. strani.)

NOVE OMEJITVE V ZVEZNI RELIFNI AKCIJI

Kaj so konstruktivne in nekonstruktivne kritike?

John Tancek pravi v tem "Proletarcu", da je cepljenje moči med C. U. in JSZ kvarno. V to je prepričan vsled svojihkušenj v agitaciji. Meni, da razkosavanje naših moči ne more koristiti ne eni ne drugi ustanovi, nego koncem konca lahko obe spravi v opasnost.

Revija, ki jo izdaja C. U., je izpopolnitev v našem časnikarstvu. Prostor je zanjo in za Proletarca. Drugo, kar poudarja v dopisu J. Tancek, je, ali nas je dovolj za obe nalogi? Zdaj po njegovem mnenju ne. Torej s konstruktivnega stališča lahko ugibamo, kaj storiti, da ohranimo oboje.

Frank Barbič pravi, da nima upanja v ohranitev našega gibanja med Slovenci v metropoli. Dotični del njegovega dopisa v tej številki ni dobil prostora, a je dobro, da se ga tu vendarle na kratko omeni. On je za ohranitev stranke, kar je pravilno. Ampak čemu ne ojačati v Clevelandu tudi NASE delavsko gibanje, ne samo stranko, v kateri je izmed njih le redko kdo aktiven?

John Filipič se v tej številki kritično dotika raznih vprašanj. Je optimist, ker je uspešen trgovec in vrh tega eden onih, ki si vzlic trgovini ne straši povedati komurkoli to kar misli.

V "Proletarcu" sme vsakdo svobodno izražati svoja mnenja, ako niso osebna in provokativna. Vsakdo naj piše s stališča svojega iskrenega prepričanja in dejstev kakor jih on razume. Živimo v dobi, v kateri so kritike ne samo potrebne nego neizogibne. Ampak če hočemo z njimi drug drugemu koristiti, morajo biti proste predsodkov, plehkih moralističnih pridig in se vsi ravnati po pravili, da ni nihče nezmožljiv in da ni nihče, ki dela, zmerom v pravem. Predvsem pa se naučiti pošteno priznavati tudi napake, namesto da jih bi zakrivali z oglašanjem napak drugih.

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

John L. Lewis je v svojem govoru pred odborom CIO dejal, da dobi ta dežela fašizem ako ne reši problema brezposelnih. 12 milijonov ljudi, ki ne morejo dobiti dela, povzročajo položaj, v katerem se sedanji demokratični uredbi in vladi polagoma izpodkopa tla pod nogami. Izjavil je dalje, da je cilj CIO pridobiti v svoje vrste 20 milijonov neorganiziranih delavcev. Glede AFL je dejal, da je sporazum za enotnost pod njenim sedanjim vodstvom nemogoč in vsled tega so pogajanja v ta namen le tratenje časa.

Anglija ima z Japonsko čezdalje večje težave. Vlada v To-

kiu se je na pritisk vodstva svoje armade in mornarice odločila za politiko, katere cilj je izrinuti evropski in ameriški imperializem iz Azije in osvojiti Kitajsko za japonski imperializem. Japonsko obleganje Angležev v Tientsinu na Kitajskem je stvar, kakršne se bi pred nekaj leti ne upal podstopiti noben Japonec. Danes pa mora mogočna Anglija požirati žalitve in provokacije, ker si ne upa iti v vojno s tremi državami hkrati (z Japonsko, Nemčijo in Italijo). Zato izgublja bitke brez vojne.

Cehom v Pragi je na plesnih zabavah prepovedano peti. Ta (Nadaljevanje na 3. strani.)

NAŠE PRIREDBE

V nedeljo 25. junija bo v Clevelandu piknik kluba št. 27 JSZ in soc. pevskega zbora "Zarja".

V Bartonu, Ohio, bo prihodnje nedelje konferenca Prosvetne matice, na katero so bile povabljene poslati zastopnike vse napredne slovenske organizacije v vzhodnem Ohio in W. Virginiji.

V petek 23. junija bo v Chicagu na seji kluba št. 1 predaval Jos. Martinek o Čehoslovaški pod Hitlerjem.

V torek 4. julija bo pri Kegu v Willow Springsu blizu Chicaga piknik v korist Proletarca.

Volilni uspehi socialistov v Švici

Prošli mesec (dne 7. maja) so volili v švicarskem kantonu v Graubündenu veliki svet, t. j. kantonski parlament. Socialni demokrati so zvišali število svojih poslancev od 6 na 9, njihovi zavezniki, demokrati, pa so se povzpeli od 35 na 41 mandator. Tako socialni demokrati kot tudi demokrati pripadajo takozvanemu "smerničnemu gibanju", ki ima za cilj, da se s danja desničarska večina v Švici pretvori v levčarsko večino. — V kantonu Graubünden je to gibanje pri volitvah zmazgalo.

Pri občinskih volitvah v Zenevi, ki so se vršile prav tako 7. maja, so socialisti povečali število svojih mandatov od 42 odstotkov na 43,5 odstotkov. Fašistična nacionalna unija pa je od svojih 8 sedežev zgubila 6 in je bila tu prav tako poražena kot v Curihu.

Rak-rana med ženskami

Statistični podatki pravijo, da je lani umrlo v Zed. državah 77.000 žensk na posledicah raka. 16.000 izmed ugonobljenih je imelo raka na maternici. Največ žensk pogubi ta bolezen v revnih plasteh. Ako bi imele dovolj sredstev za pravočasno zdravniško pomoč, bi se jih na podlagi zdravniških izjav rešilo izmed umrlih 77 tisoč najmanj 16 tisoč.

Rudarji v Trbovljah izvajajo približave

Nova kolektivna pogodba med unijami premogarjev v Trbovljah in Trboveljsko premogopkno družbo določa povišanje mezde pri dnevnem in akordnem delu in sanitarnem delu izboljšave pri delu. Povprečno zvišanje zaslužka znaša 5%. Nova pogodba se nanaša na okrog 4.600 rudarjev. Velika večina rudarjev je organiziranih v svobodni (socialistični) zvezi rudarjev v Sloveniji.

DELAVCI PRI WPA DOBE BREZPLAČNE "POČITNICE" PO 18. MESECIH RELIFA

VSOTA, DOLOČENA ZA RELIFNA DELA, BO
ZADOSTOVALA ZA ZAPOSILITEV 2.700.000
DELAVCEV. — SITI KONGRESNIKI OBEH
STRANK SE NORČEVALI IZ BREZPOSELNIH

Štirinajst ur zdržema je trajala seja, na kateri je kongres končal svojo razpravo o zvezni relifni akciji za bodoče fiskalno leto. Bila je najburnejša, kar se jih je vršilo v zadnjih 10. letih.

Smešenje bednih

Eden vodilnih zagovornikov predloge za okrnjenje zveznih relifnih akcij v "interesu varčevanja" je bil demokrat kongresnik Clifton A. Woodrum iz W. Virginije. On je vodil opozicijo v prid številnih restrikcij WPA in dobil zanje v obeh strankah veliko večino. Brezposelnim se ne boji nihče zameriti. Ako pa bi vprašala za kakve privilegije na pr. Ameriška legija, bi junštvo raznih Woodrumov takoj zlezlo pod klop.

Vsota prenizka

Za potrešek v pomoč brezposelnim pri WPA in za druge pomožne akcije je kongres določil za prihodnje fiskalno leto \$1.735.000.000, kar je za resnične potrebe milijonov nezaposlenih veliko premalo.

Zvezna administracija je predlagala, da naj bi bila vsota dovolj visoka za zaposlitev treh milijonov, toda sedanja bo zadostovala le za 2.700.000. Zasluzek pri vladnih relifnih delih znaša od 50 do 90 dolarjev na mesec. Večinoma prejemajo okrog 50 in le izuženi delavci dobe višje vsote, ki pa tudi ne presegajo \$100 na mesec.

Tudi "počitnice" določene

Ena izmed določb v novih regulacijah za omejevanje relifa je, da se mora vsakega, ki prejema zvezno pomoč zaradi brezposelnosti zdržema 18 mesecev, odsloviti za 60 dni in še le ako v času teh brezplačnih "počitnic" ne dobi zaposlitve drugje, ga smejo relifni uradi zopet upoštevati. Gospodje kongresniki, ki so to določbo zagovarjali, so argumentirali, da je med brezposelnimi mnogo lenuhov, ki se prav nič ne brigajo, da bi si poiskali zaposlitev drugje. Ko pa bodo videli, da lenarenje pri WPA ne bo stalno, se bodo mnogi vendar potrudili poiskati kako drugo delo. Vrh tega bo relifu s takimi prisilnimi brezplačnimi

mi počitnicami veliko prihranjeno.

Upravičene kritike

Kongresniki, ki so udarjali po WPA in ostalih vladnih relifnih akcijah, za materialni so bili v stiski. Uradi WPA so natrpali z birokrati — z ljudmi, ki so sorodniki demokratičnih "politihov", ali pa zaščiteni in priporočeni od njih vsled "zaslug za demokratiško stranko". Mnogi izmed teh so dvomljivi karakterji in bi sploh ne smeli imeti teh služb, če se hoče dati WPA dober ugled. Ampak politikom ni za ugled. Tudi grafta, raketirstva in nepoštenosti pri izvrševanju službe je bilo veliko. To je kongresna komisija zlahka ugotovila. Sploh bi tega niti preiskavati ne bilo treba, ker je jasno, da vse, kar pride v roke mašinam demokratske ali republikanske stranke, je prepreženo s korupcijo vsake sorte.

Nova uprava

Predsednik Roosevelt je želel, da bi WPA vodil en sam človek, kakor doslej, in za svoje delo bi bil odgovoren njemu v prvi vrsti. Kongres pa je zahteval, da se kontrola, oziroma vodstvo nad WPA razširi z ene na tri osebe, ki naj bodo odgovorne predvsem kongresu s predsednikom vred. Ako bo relifna akcija vsled teh določb poštenjeje upravljana, je drugo vprašanje.

"Parlorski ruff" odpravljen

Po novih določbah se WPA ne sme več pečati z gledališkimi predstavami, z glasbo in z najemanjem brezposelnih pisateljev. Kongresna komisija je baje dognala, da so ti ljudje večinoma "parlor boljševiki", pa je nesmiselno, da jih bi za njihove prevratne ideje podpirala zvezna vlada. Naj jim Rusija pomaga, če hoče! Ali pa naj gredo zaeno z drugimi navadnimi delavci WPA v jarke in na ceste s krampom in lopato.

Poleg teh restrikcij je bilo demonstrativno sprejetih še kakih 20 drugih omejitev z veliko večino, kajti zagovorniki resne pomožne akcije v okviru WPA so bili zmerom v manjšini. Kongresnika Caseya, ki je predlagal, da se naj določijo (Nadaljevanje na 3. strani.)

Apel uprave Proletarca za več agitacije dobil dober odziv

Odgovori, ki jih prejema upravnistvo na svoj apel za več agitacije v prid Proletarca, so ugodni. Zastopniki radevolje priznavajo, da je Proletarec dober list in med Slovenci v Ameriki nenadomestljiv, ako ga izgubimo.

V tej številki je priložen izkaz naročnin, ki so jih dobili v prejšnjih 4. tednih. Ni slab. Nadejamo se, da bo prihodnji še boljši.

Nekateri so naročili, da jim naj naslednje tedne pošiljamo po nekaj številk vsake izdaje Proletarca v svrhu agitacije. Razdajajo ga na piknikih in na obiskih od hiše do hiše. Kjer mogoče, se jih za agitacijo združijo po par skupaj, ker je ta način manj utrudljiv in uspehi pa večji.

Naj h koncu še omenimo, da takozvani komunisti spet širijo govorico, da Proletarec preneha, kakor so je že večkrat prej v organizirani obliki. Potrošili so v ta namen takrat več kot PET TISOČ DOLARJEV denarja hrvatskih delavcev, toda njihov slovenski list je vslic temu propadel in njegov urednik pa bil vršen v pozabljenje. Enak rezultat bodo doživeli v svoji sedanji zlohotni kampanji.

**KONFERENCA
PROSVETNE MATICE
ZA VZHODNI OHIO
IN W. VIRGINIJO
v nedeljo 25. junija
NA SKOFOVI FARM
Barton, Ohio.**

Podrobna navodila o kraju
so v J. Snovjevem dopisu
v tej številki.

HITLER SE TRUDI UTRDITI SVOJ IMPERIALIZEM

Nemčiji ne gre gladko. Hrane je v nji čezdalej manj. Vsak teden vlada spreminja odredbe, ki pomenijo za Nemce še večje stiskanje pasov. Kriza — velika kriza je v deželi. Le propagande je v izobilju, ki je tako mogočna, da je ljudstvo res do skrajnosti omamila. Opoziciji je v danih razmerah nemogoče z resnico pred ljudstvo.

Hitler je vzlic temu v skrbeh. Topov se bo ljudstvo naveličalo, masla in kruha nikoli.

Prošli teden je vlada izdala naredbo, da morajo mesnice in Nemčiji znižati klanje živine najmanj 30 odstotkov. Boji se, da ker ni denarja za uvažanje mesa, bi ljudstvo poklalo preveč živine, katere ne bi bilo

mogoče nadomestiti skozi dolgo vrsto let. Kaj naj Nemci jedo? Nadomestila. Kemiki so jih veliko iznašli. Ampak Nemcem ne teknejo.

Hitler se v tem nič kaj mikavnem položaju obrača na Rusijo. Seveda na čisto trgovski način. Iz Moskve in iz Berlina poročajo, da so pogajanja za sklenitev nove trgovske pogodbe že zelo napredovala in upajo, da bodo kmalu uspešno zaključena. Pravijo, da si Hitler silno prizadeva pridobiti Rusijo za sporazum in pogodbo, v namenu, da prepreči zvezo med njo, Anglijo in Francijo.

Enako je Hitler izbral vse priliko za omreženje Jugoslavije. Kneza Pavla je imel pri

sebi več dni. Zdaj omrežuje hrvatskega voditelja dr. Vladimira Mačka. Igra skoro slično politiko kakor v razkosavanju Čehoslovaške. Jugoslavija mu je potrebna. Pravi tudi, da ima v nji nad 700.000 Nemcev, za katere zahteva svobodo in posebne pravice v njihovem kulturnem udejstvovanju.

Nemčija je v krizi. Toda razpolaga z 80 milijoni vojaško discipliniranih ljudi, z mogočnim armado in tehničnimi pripomočki, zato je strah vsi Evropi. Vsakdo se boji priznati, da tako kot je, ne more iti dalje, in če ne more, je vojna neizogibna. Ali pa kapitulacija. Te ne bo in morda tudi vojne ne — nihče si je ne želi. Ampak raj-

še kot da bi Francija in Anglija popolnoma kapitulirali na račun svoje kože bosta šli v vojno. Tako vidimo, da je evropska politika slej ko prej vsa v tokih sebičnosti. Kakšen bo izid, se ne ve. Hitler pravi, da je določen v naprej. V Evropi zmaga os Rim-Berlin in v Aziji Japonska. Ni čudno, da se vlada v Moskvi ne more odločiti. Ne zaupa prvi ne drugi skupini. A vendar mora ugotoviti, kar je njemu najboljše. S Hitlerjem, ali proti njemu. Z nezanesljivo kramarsko Anglijo, ali proti nji. Če se res odloči iti s Hitlerjem, bo to ob enem smrtni udarec za kominternu, ki že itak dolgo izgublja svoj pomen.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanske Delavske Tiskovne Društva, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75,
za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in opisi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka
popoldne za priobčitev v številki tekočega števila.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zeitz.
Business Manager.....Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager.....Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Ali imamo delavci izgubiti še kaj drugega kakor verige?

Znani socialistični teoretik in delavski zgodovinar James O'Neal pravi v enemu svojih člankov, kako smo pred četrst stoletjem povdarjali vsepovsod geslo, da delavci nimajo izgubiti drugega kakor verige. On pravi, da danes vemo, ali bi vsaj morali vedeti bolje. Delavci v Avstriji, v Italiji, na Češkem, Slovaškem, v Nemčiji in Španiji so verige — verige, ki jih res drže uklenjene šele dobili s postanki diktatur. V marsikateri drugi državi jim jih skušajo natakati. Povsod je nevarnost, da se to zgodi, če ne bodo delavske mase na straži za vse, kar bi lahko izgubile. Civilne svobodščine, pravice svobodnega organiziranja in kolektivnega pogajanja, svoboda zborovanja in tiska, pravico izbirati si delo, pravico delo pustiti, če ti ne ugaja, in pravico boriti se za zadostno brezposelnostno podporo ako dela ne moreš dobiti — vse to so stvari, ki jih delavci lahko izgube in v nadomestilo dobe verige, kakor so jih z izgubo vsega omenjenega dobili v totalitarnih državah.

Mladina in zločini

Zločinci med mladino se množe vzlic poboljševalnicam, ječam, pridigam in pažnji staršev nad svojimi otroki. Mladi fantje od 15 do 20 let stari, pa tudi mlajši in seveda starejši, se udajajo poslu, ki jim koncem konca ne obeta ničesar razen slab konec in uničenje. Vzlic temu ropajo, tu in tam kako žrtv ubijejo, posiljujejo, ali se uče za žeparje, vlomilce, poklicne skebe, gangsterje in za druge nižinske poklice.

Kriva temu ni pokvarjenost mladine, ki pride iz šol, nego POKVARJEN sistem, ki je sam na sebi zločinski. Ako bi dal mladini, ki pride iz šol, priliko delati in dobiti plačo za delo, in ako bi budna policija res trebala zločinske brloge, v katerih dobiva mladina vso mogočo pobudo za zagaženje v nepošteno življenje, pa bi se odpravilo veliko veliko varoka za zločinstva med mladino. Če pa hočemo vzrok docela izkoreniniti, je treba preurediti družbo, ki je na nepoštenju, izkoriščanju in lažeh zgrajena, in jo nadomestiti s tako, v kateri bo vsak član imel pogoje za delo in dostojno preživljanje.

Potrebne kritike

V kapitalističnih listih se delavci čestokrat pritožujejo, da so volitve v unijah bolj nepošten kot v najbolj koruptnih občinah in mestih, kritika članov na sejah pa s terorjem zatirata. Če je kdo le preglašen, ga pretepejo takoj v uradu ali pa na seji, najraje pa zavratno kje zunaj.

Raketstvo v ameriških unijah je stara stvar. Člani se nad njim že od nekdaj pritožujejo. Ampak njihov boj je težak, ker posamezniki proti gangsterjem nič ne opravijo. Le organizirane skupine lahko primorajo krivkino stanje pred ljud javnosti in v efektivne akcije. Pokojni Debs je pogosto dejal, da je kapitalizem s svojimi plačanci na županih, šerifskih in sodnih mestih raketirje v unijah zmerom protektiral, napadal pa je vsakega resničnega borca, da ga odmi od ljudstvom. Debs je to vedel vsled bogatih skukenj, kajti preganjali so ga in blatili v listih kot da bi bil največji kriminallec, dočim so raketirji delovali nemoteno vsled protekcije, ki bi jo v resnici morali dobiti pošteni ljudje.

"Prijatelji delavcev"

V Mehiki kandidira za predsednika tudi general Juan Andreu Almazan, ki pravi v svojem programu med drugim, da hoče rešiti mehiške delavce pred uničenjem in s tem plačevanja asessmentov, s katerimi jim pijejo kri pijavke v odborih.

Tudi v Zed. državah je mnogo takih generalov, ki pretakajo solze vselej, kadar se spomnijo asessmentov članov unij. Kako nepotrebno je vse to, vzklikajo in kličejo javno mnenje, naj stori konec temu izkoriščanju ubogega članstva.

Proti resničnemu izkoriščanju, radi katerega so se delavci organizirali, ne pretakajo solz.

"Zakon je zakon!"

"Postava je postava!" pravi vlada. Tako trdi tudi sodna oblast. Pa se je nedavno v vrhovnem sodišču spet dogodilo v dveh važnih slučajih, da so štirje člani tolmáčili pomen zakona po svoje, ostalih pet pa drugače. Večina vrhovnega sodišča odločuje, a vendar se je že dostikrat primerilo, da je bila manjšina v pravem. Ob enem je ravno zvezno vrhovno sodišče jasen dokaz, da rek "zakon je zakon" pomeni le, da zakon je to, kar tisti, ki ga ima pravico tolmáčiti in moč uveljaviti, pravi, da je.

Res čudno

Čudno, kako vsi državni ljubijo ljudstva, katera skušajo oteti pred zasvoženimi državniki. Končno pa to stanje konča s pobljanjem ljudi, katere ljubijo, in ko to delo zavise, se spriznajo s sovražnimi državniki in objamejo. — "American Guardian."

Norman Thomas izvojeval pravico govora v Jersey City

V Jersey Cityju tik New Yorka, županuje Frank Hague, ki je velik reakcionar, nasilne in branitelj odprte delavnice. V politiki je vplivna oseba, ker je podpredsednik demokratske stranke. V zatiranju aktivnosti unij, posebno unij CIO, se je posluževal fašističnih metod. Aprila lanskega leta je skušal v tem mestu govoriti Norman Thomas. Nahujšana drhal ga je obmetala s jacy in županova policija nato ignala iz mesta. Thomas je skupno s CIO in ACLU prišel proti nasilnemu županu sodno postopanje. Zadeva je končno prišla pred vrhovno sodišče, ki je odločilo, da je župan krilil ustavo, ko je preprečeval svobodo govora v svojem mestu, in tako je s tem izgubil diktatorsko moč. Kmalu po tem odloku sodišča so unije CIO in ACLU sklicale shod na istem kraju, kjer so Thomasa lanskega aprila obmetali in ignali iz mesta. Vrtil se je 13. junija t. l. Eden govornikov je bil tudi Norman Thomas, ki ga vidite na gornji sliki. Na shodu je bilo blizu 15.000 ljudi. Ko je Thomas končal in odšel, ga je nahrulila skupina mladih fantov, ne dvomno pristali župana, ki so s svojim "baau" proti Thomasu hoteli naglasiti svoj "amerikanizem". Ostala množica je Thomasu, Roger N. Baldwinu in drugim navdušeno aplaudirala.

SPLOŠNA ZMEŠNJAVA SE TUDI SLOVENCEV NI OGNILA

Piše Martin Judnich

Med Slovenci v Ameriki je nastala na kulturnem polju nekaka zmešnjava. To je opaziti zadnjih pet let. Enako opažamo, da ameriški "melting pot" deluje čedalje hitreje. Cvremo se polagoma toda gotovo. To pomeni, da starine izumiramo. Na naše mesto sicer prihajajo naši otroci, toda naši otroci v Ameriki slovenske kulture ne bodo rešili. In tudi nas ne reši slovanstvo vsega sveta. Saj se ne cvremo samo Slovenci. Vsi narodi, ki so se naselili v to deželo, se pretapljajo. V dobrih 25-50 letih nas ne bo in v sto letih pa ne sluha ne duha za nami.

Po mojem bi se rešili oziroma podaljšali življenje le na ta način, ako bi združili vse naše ekonomske sile in istotako kulturne. Seveda pod eno skupno centralno upravo. Vprašanje pa je, ako bi se to dalo napraviti. Seveda bi se dalo. Ampak se ne bo. Zakaj pa ne? Zato, ker so ljudje preveč trmasti in častihlepi. Sami zase in za svoj mošnjček. Potapljam se, ampak od velikih Slovanov ne pričakuj rešitve. Z jezikom so za vse, dokler njim to nosi.

Naši veliki napredni in narodni misleci, ki so prišli že v 19. stoletju v to deželo, bi morali misliti, kaj bo z nami čez 50 let. Zakaj niso že takrat zasnovo smer naši kulturi in gospodarstvu, ki bi vodila v skupnost?

Mesto tega so se vrgli v biznes zase. Eni so po naselbinah, kjer so naši ljudje živeli, prodajali pleh, drugi so bogatili rojake s kakšnimi delnicami, tretji so prodajali lote itd. Eni izpod lipe in drugi iz klostra so prodajali ljubemu narodu za nikel in dajm svojo ljubezen. Na, zdaj smo pa prišli na točko, da lahko vidimo, kdo je kriv, da smo tako razkopani in neprivravljeni.

Vsi ti biznismani so zatrevjali, da so samo žrtve naroda. Vedno trudni in izčrpani. Kako tudi ne! Ni igrača spraviti zaboj pleha iz Chicaga v San Francisco, ali prodati loto, ki se nahaja neke v Duluthu, ali farmo v Texasu, pogodbo skleniti in denar sprejeti pa v New Yorku.

Ali je morda igrača odpustke prodajati na distanco in kuvertice pošiljati na dom dragim rojakom, a prošnjo "Mal položil dar Bogu na oltar"? Kaj mislite, da je lipov cvet producalnične povesti o ciganih in da je kuharska umetnost zrasla iz lipovih korenin? Za vse to je bilo treba možganov. Zato pa

ni bilo časa misliti na malenkosti, ki so nam zrasle zdaj čez glavo.

Naša kulturna društva so kakor pena. Vse je samo začasno in silno pomanjkljivo. Dobra volja je nekaj šteje, ampak dobra volja ni vse. Nekemu pevskemu zboru se je učitelj izselil in ker ni moglo dobiti drugega, je razpadlo. Saj sem že doživel, da je društvo razpadlo samo zaradi izgube prvega tenorista.

Prav tako ali še slabše je v dramatičnih društvih. Režiser je vse. Mora razumeti o elektriki, scenariji, znašati vkup kostume, izbirati igre, prepisovati in razdajati vloge, kar pomeni hoditi od hiše do hiše prositi ljudi naj jih sprejmejo. Program in vstopnice sestavi ter jih da v tisk in vsaj enkrat na teden skozi dva meseca opisuje igro oziroma oglašuje v enem ali v dveh različnih listih. Poleg teh je še dovolj drugih neprilik. Na primer, morda te tudi igralci šikanirajo, ali lastniki dvoran, povrhu pa te jezi publika, ki ne poseja priredb.

Režiser? Režiserja Slovencev v Ameriki sploh nimamo. Samouki smo. Gledali smo druge

predsednik internacionale, s. Louis de Brouckere odstopil. De Brouckere je dopolnil 31. maja 70 let in hoče dovršiti še neko svoje veliko teoretično delo, ki si ga je stavil kot nekaj življenjski cilj. Izvršni odbor ni hotel sprejeti njegove ostavke, potem pa je s. Brouckere sam predlagal predsednika holandske socialne demokracije J. W. Alabardo, kot novega predsednika, kar je bilo s pritrjevanjem sprejeto. Svoje mesto je stavil na razpolago tudi tajnik s. Adler, ki je bil svoj čas izvoljen na to mesto kot zastopnik ene najmočnejših socialno demokratskih strank v bivši Avstriji. Toda izvršni odbor ga je znova potrdil v njegovi funkciji.

Ob zaključku je sprejel izvršni odbor na znanje poročilo socialistične stranke v Španiji, ki je bilo podpisano od predsednika stranke Ramona Gonzalesa Pene in tajnika Ramona Lamonedo ter sprejel resolucijo, v kateri poziva vse priključene stranke, da pomagajo državam nesrečno zaključene državljanske vojne.

Kakor smo že poročali, je

ali tako nekako, kot je rekel ciganečki: "Alaj ti je bila dobra piletnina (počena kokoš)." Kje si jo jedel, ga vpraša drugi. "Moj brat je gledal, ko so drugi jedli."

Silne težkoc so, ki jih ne more razumeti nihče, kakor tisti, ki jih direktno izkusijo. In naj se vam takšen domisljaj režiser spunta ali umre, pa je tudi društvo mrtvo. Igralcu ni kaj po volji ali se je morda z drugim skregal, pa se ti zadnjo minuto pred nastopom skeesa. Kaj mu pa moreš? Na sodišče ga nimaš pravice goniti in plače mu tudi ne moreš utrgati, ker ga sploh ne plačamo. Vse take reči niso nič kaj bodrilne, privlačne ali hvaležne.

V Ameriki so slovenski socialisti, oziroma JSZ edini, ki organizirano delajo med našim ljudstvom politično, kulturno in gospodarsko, kolikor ga morejo doseči. Ako ni takšnega uspeha, kakršni bi moral biti, ni to krivda socialistov. Krivi so pač največ oni, ki so vedno jemali neko srednjo pot in jo še danes. Največ krivde pade pa na demizoge in veterjnake.

Iz severne Minnesote

John Kobi je spet že dije časa aktiven, dasi njegovo zdravje po dolgi boleznini ni še kot bi moralo biti. Zato Kobi tudi ne more storiti toliko kot dokler je bil popolnoma zdrav. Izvršuje kovaško delo. V tem je delavec izpostavljen zdaj silovit naporom in vročini, nato pa hladu in prepihu. Kaj lahko se primeri, da ta ali oni zbolijo.

Ko smo se zadnjič menili, če bi mogli v severni Minnesoti spet razširiti Proletarec kakor je bil leta 1912, so se tudi njemu iskriale oči. Takrat smo živeli, ne umirali.

Upamo, da je v severni Minnesoti še nekaj živih, ki so pripravljeni delati enako kot v prošlosti naši pionirji. Seveda, če smo, bo to vidno v Proletarcu pod naslovom "Agitatorji na delu". Kaj pravite, naši napredni Minnesotčani? Gremo na to delo? Recimo vsi, "sur", pa bo uspeh in tudi dober list bo prejeli, katerega zdaj prihaja med nas vse premalo izvodov.

In če ne bo drugih, pa naj spet prične Max Martz, Frank Klun, John Teran in drugi na Elyju, Chisholmu, Evelethu, Duluthu itd. John Teran sam je včasih prebredel vse te naselbine in agitiral poleg izvrševanja svoje krojaške obrti. In tudi takrat, ko je razvažal pivo, je bil ob enem agitator za Proletarec, kot je še danes, le da je bolj v rezervi, kakor pravi.

Naša letovišča so to poletje obiskana slabše kot povprečno prejšnjega leta. Pravijo, da sta vzrok temu razstavi v New Yorku in San Franciscu.

Obrat v železnih rudnikih je normalen. Delo izvršujejo večinoma stroji, bivši rudarji pa se preživljajo kakor se pač morejo. WPA in relief pri nas ni tuja reč.

V farmerski-delavski stranki

se še vedno polemizira o krivcih in vzrokih za poraz pri lanskih volitvah. Komunisti so v nji tako dobro došli kakor beaču mrz. Dasi jih je malo, je splošno mnenje, da so s s svojimi usiljivimi metodami v zadnji kampanji urinili v prve vrste in vsako priliko izrabili za kričanje sebi v prid, s tem pa odbili tisoče volilcev, ki mrže komuniste in njihove metode.

Poročevalec.

RAZNOTEROSTI

Bridgeport, O. — Nedavno sem poročal, da se poročita Viktor Hribar iz Windsor Heights, W. Va., in Nada Madon iz Glencoe, O. Poroka je bila v soboto 10. junija. Ker sem star znanec obeh družin, sem se vabilu radevolje odzval. Prišlo je mnogo prijateljev in prijateljic iz raznih naselbin. To je bilo prvič, da sem bil na "ohceti" v Glencoe. Bil pa sem v tej naselbini na mnogih zabavah in konferencah prejšnja leta, ko je bila ta naselbina še zelo živahna in aktivna.

Starši novoporočencev so napredni ljudje in upam, da bosta tudi mlada dva nadaljevala po isti poti. V tem smislu jima želim veliko uspeha in sreče.

To je zadnji poziv na konferenco Presvetne matice, ki se bo vršila v nedeljo 25. junija na škofovi farmi v Bartonu. Prične se ob 10. dop. Ta kraj je pri Bartonskem tunelu. Kraj zborovanja boste lahko našli, ker je pri cesti. Ako pa se pripelžete v Barton po cestni železnici, vzemite karo št. 69 in izstopite na Stop 49. Nato greste še malo naprej po ovinku in prva farma na desni je škofova farma.

Ta konferenca je velikega pomena. Razpravljali bomo o raznih delavskih akcijah z ozirom na bodočnost našega gibanja. Pol ure časa je določenega za razpravo, kako bi se skupaj strnili in skupno delovali v vseh važnih zadevah in vprašanjih, ki se tičejo nas vseh kot delavcev in državljanov.

Nekatera društva bodo poslala na prihodnjo konferenco po šest in več zastopnikov. Vabimo tudi druge, da naj pridejo in slede razpravam. Po končanem zborovanju pa bo zabava v kočati senci pri mrzlem studentu. Kogar pa bo mikal ples, se bo lahko sukal po zvokih dobre godbe v sobi za plesalce. Torej se nam obeta po resnem delu prijetna zabava.

Tukajšnja federacija SNPJ proslavi 35-letnico jednote na pikniku 4. julija v naselbini Blaine. Glavni govornik bo M. Petrovich iz Clevelanda. Društvo št. 333 SNPJ v Blainu je v ta namen postavilo na svojem prostoru velik plesni paviljon, da bo številnim gostom, ki jih pričakuje omenjenega dne, ustrezno tudi v tem oziru.

Premogovniki v naši dolini slabo obratujejo. Nekateri so še vedno zaprti. Dne 11. junija so naznanili v tukajšnjem listu, da prične dan pozneje s delom rov Barton, ki je ustavil obrat 1. aprila in pred letom pa v raznih presledkih. V njemu je upošlehi precej naših rojakov, med njimi tudi nekaj članov kluba Naprej. Zelimo, da bi bil obrat v njemu trejen, ne samo za par mesecev po par dni v tednu. — Joseph Snoy.

Joseph Martinek bo predaval 23. junija in odgovarjal na vprašanja

Chicago, Ill. — V petek 23. junija bo v Slovenskem delavskem centru predaval o čehoslovaški pod Hitlerjem s. Joseph Martinek, ki je bil v Pragi član uredništva social-demokratskega dnevnika Pravo Lidu, tu pa urejuje glasilo združene češke podporne organizacije in ob enem je tajnik v čehoslovaški narodni zvezi. V nji delujejo skoro vse češke in slovaške organizacije v Zed. državah. Njen namen je borba za osvoboditev češkega in slovaškega naroda izpod Hitlerja.

S. Martinek, ki je izboren govornik bo predaval v angleškem jeziku. Vabljeni na predavanje so tudi nečlani. Člane prosimo, da naj ob tej priliki pridejo na sejo zgodaj, da bodo z dnevnim redom čimprej skončali.

AGITATORJI NA DELU

Vse naročnine, ki jih pošljejo zastopniki in drugi agitatorji Proletarca, so štete na bazi polletnih naročin. Namreč agitator, ki pošlje eno celoletno, je zabeležen v tem seznamu s dvema polletnima.

Jennie Dagarin, Cleveland, O.	24
John Bozich, Cleveland, O.	19
Martin Judnich, Waukegan, Ill.	18
Anton Zornik, Herminie, Pa.	11½
Joseph Drasler, Chicago, Ill.	11
Bartol Verant, Aliquippa, Pa.	11
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	10
Argela Zeitz, Chicago, Ill.	8
Frank Zeitz, Chicago, Ill.	6
Jacob Rešit, Milwaukee, Wis.	4½
Frank Stih, Sheboygan, Wis.	4
Joseph Oves, Springfield, Ill.	4
John Bogaty, Girard, O.	4
Jos. Krnel, Burgettstown, Pa.	4
John Plachtar, Detroit, Mich.	4
Mike Krutz, Willard, Wis.	3
Frank Zavrnik, Piney Fork, O.	3
Leon. Alper, Milwaukee, Wis.	3
J. Langerholc, Johnstown, Pa.	3
Nick Triller, Library, Pa.	2
Jennie Jerala, Moon Run, Pa.	2
Antor Jersin, West Allis, Wis.	2
Jes. Mihelich, E. Helena, Mont.	2
J. H. Krizanik, Kemmerer, Wyo.	2
Amalia Oblak, Elizabeth, N. J.	2
Mike Kopsch, Barberton, O.	2
Aras Barbič, Cleveland, O.	2
John Matkovich, Gwanda, N.Y.	2
Andrew Vidrich, Johnstown, Pa.	2
Antor Zupaneich, Point Marion, Pa.	1
John Rak, Johnstown, Pa.	½

Skupaj v tem izkazu (4 tedne, od 20. maja do 17. junija) 176½ naročin. Prejšnji izkaz (4 tedne) 89.

Martinek bo po svojem predavanju odgovarjal na vprašanja, tikajoča se predmeta. To je prvič da bo po prihodu iz Evrope govoril med Slovenci.

P. O.

Klub št. 27 in "Zarja" va-bita na piknik

Cleveland, O. — V nedeljo 25. junija imajo rojaki tu in iz sosednjih naselbin priliko užiti obilico prijetne zabave na pikniku na Močilnikarjevi farmi, ki ga priredita klub št. 27 JSZ in pevski zbor "Zarja".

Petja bo v obliki. Nekaj pesmi zapoje zbor "Zarja", potem pa bomo peli vsi skupaj. Plesalcev bo igral Barbičev orkester.

Seveda bomo imeli tudi razne igre, da bo zabave čimveč in temboljša.

Prvi trk odpelje z jestvinami in osobjem ob 9. zjutraj, in drugi ob 1. pop., oba izpred SND na St. Clair Ave. Medpotooma se ustavi pred SDD na Waterloo Rd. in na koncu proge Nottingham kare.

Pridite v našo družbo vsi, kajti naš piknik je namenjen vsem, ki so prijatelji napredka in delavskega gibanja. — J. K.

Za ojačanje socialistične stranke v Illinoisu

Na prošli seji odbora illinoiske soc. stranke je bilo sklenjeno povečati agitacijo za Socialist Call med premogarji v južnem Illinoisu, kjer je že zdaj precej razširjen. Člani so sklenili podvzeti tudi agitacijsko akcijo v La Salle in okolici ter Waukeganu in No. Chicagu za ojačanje angleško poslujočega lokala, ki je bil večinoma pasiven. Organizator H. Fleischman v Chicagu poroča, da so uspehi skozi zadnjih par mesecev jako povoljni.

Tole mi ne gre v glavo....

Kako to, da se duhovniki bolj boje nebes, kakor grešniki pekla? Prvi se namreč veliko bolj trudijo ohraniti zdravje in čim dalje živeti, kakor oni, ki so smatrani za "grešnike".

PREKO ATLANTIKA PO 31. LETIH

FRANK ZAITZ

XXXVIII.

Orožniški častnik Franjo Furlan je bratu Andreju in drugim predlagal, da napravimo obisk v grad Kleveš, v Kostanjevici, v kartuzijanski samostan v Pletterju, v kmetijsko šolo na Grmu in v gospodinjstvo v Malo leko. Zgodaj zjutraj smo šli v bazene. Dasi šmarjete topliče niso nič posebnega in višja gospoda le malo prihaja v nje, je kopanje v njih jako prijetno. Z nami je bil to jutro tudi neki kaplan, ki je dejal, da prihaja sem parkrat na teden peš več ko uro daleč. Po kopelji je šel v bližnjo gostilno na zajtrk in jaz z njim, da v osebnem pomenu od njega izvem, kaj misli o slovenskem katoliškem časopisu, dr. Korošcu itd. Predstavil sem se mu za rojaka iz Amerike, ki se zanima za take reči. Vprašal me je, če mi je gospod Kazimir Zakrajšek poznani, dalje o slovenskih župnijah v Ameriki, o katerih včasih čita, o katoliškem tisku v naši deželi, in ko je uvidel, da sem o teh stvareh poučen, je postal zaupen. Reven kaplan težko kam pride, posebno je množico poslano s trnjam na deželi. No, on se ne pritožuje, ker je pač božja volja, da je tako kot je. V politiki bi se duhovniki sicer lahko bolj brigali za ljudstvo, namesto samo v časopisih in na shodih. Dr. Korošec je v vladi vpliven, ker ga Srbi potrebujejo zaradi Hrvatov. Tako slednji ne morejo trditi, da je vreden portfelj notranjega ministra v rokah Srba, nego katoliškega slovenskega voditelja, ki simpatizira s katoliškim hrvatskim narodom. Po zadnjih volitvah je dr. Korošec iz vlade izstopil in bil izvoljen za predsednika senata. Ta kaplan je mlad, postaven fant, zadovoljen sam s seboj. Če je božja volja, bo že prišel naprej je dejal. O brezvercih ni govoril. Sicer jih na Slovenskem sploh ni, le mlačnežev je mnogo. Civilnih pogrebcev ne poznajo. V ljubljani se sicer primeri, da pokopljejo kdaj koga brez blagoslova, a taki slučajji so silno redki. "Naš narod je globoko veren," je dejal. "Je žal, da ni večji in da nima dovolj zemlje, ki bi ga preživljala."

V grad Kleveš smo se odpeljali v Furlanovem in Zagorjevem avtu. Bilo nas je v tej družbi sedem iz Amerike, oziroma s Furlanovima otrokoma devet, in pa Franjo Furlan s soprogo. Graščina Kleveš je precejšnje veleposestvo, vendar veliko manjše kakor nekoč. Lastnika sta brata Uhlm, krepka, visoka hrusta, prava blondina, da bi ju v tretjem raju brez skrbi zapisali med čistokrvne "arijce". Predstavil je nas njima Franjo Furlan, ki je izgledal v svoji polni paradni uniformi orožniškega častnika res dostojanstvena osebnost. Graščaka sta bila z nami jako

prijazna. Eden je oženjen, drugi še fant. Govorita lepo slovensko, toda med sabo občujeta nemško, kot se za kulturne plemiče na Slovenskem spodobi. Slovensko zna na Dolenjskem vsak hlapec. Enako seveda nemško vsak hlapec v Nemčiji. Ampak tu je nemščina gosposka govorica. Razkazala sta nama stari grad s kapelo, brda tik gradu z lepim drevjem, nato pa nas vodila v klet. To so sedli Vina, kot ga v času prohibicije ni imel v Ameriki noben "butlegar" toliko. Dobili smo vrče in začeli pokušati. Dr. Furlan je ves čas šel samo moje čaše, ampak on je pil kar iz kovinastega vrča, da se ne bi videlo, koliko škodo je graščakoma napravil. Fina vina so v tisti kleti kot še v marsikateri na Dolenjskem, a jaz sem prej mislil, da Dolenjci ne poznajo druge pijače kot cviček, brinjevec in vinski jesih.

Naše štiri dame so se začele menda bati, da bomo moški ostali pri sodih in hladni kleti bogve do kdaj, pa so začele namigavati, da bo dobro za nas in za Furlanov ter Zagorjev avto, ako gremo iz gradu, čeprav je vroče zunaj. Franjo Furlan je vzel svojo sabljo pod pazduho, pa mu jo je izpuli mali Furlanov Andy iz Waukegana, da se je z njo igral. Andyju je bilo to zmerom dovoljeno, ker je Franjo pač njegov stric in vrh tega na počitnicah. Kajti v službi se ne sme moža postaviti, mira in reda, nihče dotakniti, še manj pa njegove paradne sablje in resnega orožja. V avto smo se srečno posedli, le naš doktor iz Waukegana je menil in Jerebu, ki ima salun v SND v istem mestu, očital, da so najini kozarci držali več nego njegov veliki korec, oziroma vrč. Vendar pa do hudega prepira med nami ni prišlo, ker smo vedeli, da je še veliko kleti tam okrog.

Segli smo v roke vlnudima graščakoma in se poslovili. Skoro neverjetno se mi je zdelo, ko sem lansko zimo čul, da je eden izmed njih umrl. Take zdrave, močne korenine, pa da bi mogle preminuti že kar v mladosti?

Se veliko sijajnejše veleposestvo je samostan kartuzijancev v Pletterjih. Ko smo brodili po hodnikih prostranega dvorca, si ogledovali sobe in kapele, sem mislil na slične dvorce v Parizu.

Krasni vinogradi, njive, pašniki, žitna polja, goveda najboljših pasmi, enako perutnina itd., to je veleposestvo kartuzijancev v Pletterjih. Izmed dvajsetih menihov, ki gospodarijo v njemu, sta samo dva Slovence. Ostali so priseljeni Francozi in Nemci. Ker je na veleposestvu treba nekomu delati, imajo v ta namen fratre in hlapce in dninarice. Teh je bilo, ko smo mi bili tam na obisku, redno okrog petdeset. Vseh teh

Otroci begunci iz Nemčije v Zedinjenih državah

Zed. države so dovolile prihod na podlagi kvote iz Nemčije večjemu številu otrok židovskih beguncem. Na vrhni sliki je skupina nedavno došlih otrok iz Nemčije, ki v ceremonijski v Collegiaville, Pa., zaobljubljajo zvestobo ameriški zastavi. Oskrbu tem otrokom jamčijo razne židovske in druge organizacije.

petdeset ljudi dela za komfort gospodov kartuzijancev, o katerih pa mislijo, da so silni spokorniki in v samozatajevanju pobožni kakor svetniki. Tu in tam kak hlapec kaj reče, kar se glasi jako grešno. Očividno niso vsi menja, da je pravično garati za 18 gospodov iz Nemčije in Francije za boro hrano, prečpasnike in obuvalo, in za obljube v plačilo po smrti.

Ko smo pred samostanom izstopili, je eden izmed hlapcev šel sporočiti gospodom, da je prišla velika družba v avtih, ki želi ogledati samostan. In štiri ženske ter eno deklico imajo s sabo, je pomembno pristavil.

Kmalu je prišel ven kartuzijanec, eden izmed edinih dveh Slovencev, in nas premotril. Neki hlapec s katerim sem se pomikal mi je po strani namignil, da ta gospod v glavi ni nič kaj zdrav. Zato sem ga opazoval še toliko bolj in izprevidel, da je v resnici le z glavo tistega hlapca in njegovih tovarišev nekaj narobe, ne pa z menihovo. Gospod kartuzijanec je najprvo pogledal častnika Franjo in na to ženske. Pojasnili smo mu, da smo iz dalje dežele in nas zanima ta samostan, pa bi radi, da nam pokaže njegove zanimivosti. To že, ampak ženske morajo ostati zunaj. Veste, prav nobeni ni dovoljeno prestopiti praga našega samostana. Zagorjeva Peggy je začudeno gledala in vprašala Albino Furlanovo, "what did he say?" Ženske ne smemo notri, ji je pojasnila. Angela je rekla menihu, da naj napravi zanje izjemo, ker mi le ogledujemo in ne bo nihče pohujšan radi tega. Jereb pa je menil, da starih menihov sploh ni mogoče pohujšati, ker so že v vsemu utrjeni. Ampak ta Slovenec je še mlad.

Nič ni pomagalo. Ženske so morale ostati zunaj in enako tudi mala Furlanova Valerija. Menih je nam kazal hišice, v katerih bivajo posamezni menihi čisto sami, ločeni od vsega sveta, zatopljen vsak v svoje delo in molitve. Ostro je življenje teh svetih mož, je pravil, a bil je rdečelčen in spočit in tudi humorja mu ni manjkalo. Velik je dvorec kartuzijancev v Pletterjih, krasne so sobe v njemu, veliko je posestvo, ki ga posedujejo. Ko smo bili z ogledovanjem pri kraju in prišli ven, smo rekli Zagorju, da naj da menihu napitnico. Čudo božje, ni je vzel! Noben menih ne sme vzeti denarja, lahko pa prispevamo cerkvi po določenih predpisih. Zagor je spustil denar nazaj v svoj žep.

Zunaj so naše ženske medtem od samostanskih uslužbenecv nakupile kruha in v samostanski mlekarni izdelanega sira. Tik njih je stalo kakih deset revno oblečenih dečkov in deklic. Obrazi so jim bili čudno rešeni. Čemu so ti otroci tukaj, sem vprašal nekoga, ki je pospravljaj v ospredju samostanskega dvorca. "Kruha čakajo."

Le vlada, ki bi imela za sabo tako zedinjenje, ki bi imela zaupanje teh ljudskih množic, bi lahko uporabila svoja sredstva in sile do skrajnosti v borbi proti Hitlerjevi nevarnosti in za svobodo in neodvisnost Poljske.

Centralni odbor Bunda smatra za nalogo dneva zedinjenje vseh delavcev na Poljskem, brez razlike narodnosti, zahtevo za popolno enakopravnost v pravicah, za politično demokracijo in za temeljito preureditev sedanjega gospodarskega reda.

Le vlada, ki bi imela za sabo tako zedinjenje, ki bi imela zaupanje teh ljudskih množic, bi lahko uporabila svoja sredstva in sile do skrajnosti v borbi proti Hitlerjevi nevarnosti in za svobodo in neodvisnost Poljske.

delil jim je kose. Hlastno so se glili po njih in obrazu so se jim razjasnili.

"Dajte jim tudi ta sir in kruh," sem predlagal ženskam, "kaj bi ga nosile s sabo, ko ga ne rabimo."

Otroci so bili še bolj veseli. Franjo Furlan, ki je vaju takih reči, je spet vzel svojo sabljo pod pazduho in se v sedel v bratov avto. Odpeljali smo se. Tam blizu dvorca smo videli korakati 18 kartuzijancev. Večinoma res priletni močje. Francozi in Nemci. Pusto in neumno je njihovo življenje. Toda so lastniki enega največjih veleposestev v Sloveniji. Na popoldanskem sprehodu so. Nas niti ne pogledajo. Ženske niti v mislih ne smejo videti. Na poljih in v vinogradih pa se že in dela zanje 50 slovenskih hlapcev in dekel. Zdad, ko je poletje, celo par ducatov začasno najetih ljudi več. Gospodje spokorniki pa počasi korakajo med njivami in v sencah drevja na svojih sprehodih in se trpinčijo zaradi grehov ljudi. Čuden svet se ti odpre v Pletterjih.

(Datje prihodnji.)

Piknik kluba in "Zarje"

Cleveland, O. — Sedaj, ko solnce spet sijljuje vroče žarke in se je mačka stvarnica preoblekla v novo mikavno obleko, nas nevidna sila vleče ven iz mestnih ulic v prostost, v objem očarujoče, pester narave. Nastopil je zlati čas, čas turnej v naravo, — doba piknikov in izletov, čas naše rekreacije v prostosti.

Klub št. 27 JSZ in pevski zbor "Zarja" s svojimi prijatelji in simpatizirajočimi taborijo v nedeljo 25. junija na Močilnikarjevi farmi tik ob robu go-

POLJSKO DELAVSTVO ZA OBRAMBO SVOJE DEŽELE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

za pravice vseh delavcev na Poljskem. Realiziranje teh pravičnih zahtev za narodne manjšine na Poljskem ni samo vprašanje enakopravnosti, ampak v sedanji mednarodni situaciji tudi potreba za ščitjenje interesov države.

Centralni odbor Bunda ve, da bi se z apelom na razum in vest reakcionarnih strank ne moglo rešiti teh problemov. Njim so sebični, razredni interesi dražji kot pa koristi ljudstva. Ljudske množice bodo dosegle te pravice le v kolikor so pripravljene boriti se zanje.

Za solidarnost

Centralni odbor Bunda smatra za nalogo dneva zedinjenje vseh delavcev na Poljskem, brez razlike narodnosti, zahtevo za popolno enakopravnost v pravicah, za politično demokracijo in za temeljito preureditev sedanjega gospodarskega reda.

Le vlada, ki bi imela za sabo tako zedinjenje, ki bi imela zaupanje teh ljudskih množic, bi lahko uporabila svoja sredstva in sile do skrajnosti v borbi proti Hitlerjevi nevarnosti in za svobodo in neodvisnost Poljske.

štave in kraljevstva divjine. Ob ognju in senci košatih dreves, ter zvokih godbe in petja zborov (tudi zabji in ptičji zbori bodo zastopani) bo zarajalo novo življenje. V razigranosti privedejo razne tekme, balcanje in pa Barbičeve poskočnice. Za dobrine tega sveta skrbi odbor.

To bo v nedeljo 25. junija na pikniku kluba in "Zarje" pri Močilnikarju na White Rd. blizu Chardon ceste, 12 milj iz Clevelanda.

Vsa zavedna slovenska publika iz vseh delov Clevelanda je prav prijazno vabljen, da poseti ta piknik "Zarjanov" in "klubovcev", kjer ne bo manjkalo vlnudnosti in vedrih obrazov. V slučaju dežja se vrši zabava v SND na St. Clair Ave.

Za tiste, ki nimajo svoje transportacije, bo vozil trock in sicer ob 9. uri dopoldne in 1. uri popoldne izpred SND na St. Clair Ave. Ustavil se bo na Waterloo Rd. pri SDD ter tudi na Nottingham Rd. in St. Clair Ave. Pridite!

Leo. Poljšak.

Prispevki v korist Proletarca

West Aliquippa, Pa. — Podpisani in pa S. Anton Groznik sva na društvenem pikniku 11. junija nabrala v podporo našemu delavskemu listu Proletarcu \$4.90. Imena prispevateljev sem zabeležil na poseben listek, da jih objavite v vsotami vred v Proletarcu, kot običajno. Žal, da sem dotično listino izgubil, zato torej to pojasnilo. Prosim prispevatelje, da mi to oprostite. Skupna vsota je točna. Tudi vsote posameznih prispevateljev so mi skoro natančno znane, vendar pa ne prav v vseh slučajih, zato je navedena le skupna vsota \$4.90. Prispevatelji so iz Aliquippe, Ambridge, Moon Runa, Sharona in Burgettstowna.

Vsem najlepša hvala.

Geo. Smrekar.

V torek 4. julija h Keglu v Willow Springs

Chicago. — Naročniki Proletarca in člani kluba št. 1 JSZ so vzeli več sto vstopnic za piknik v torek 4. julija pri Keglu v Willow Springsu, da jih razprodajo kolikor največ mogoče in s tem pripomorejo do večje udeležbe. Obljubljajo nam, da bomo imeli posetnike tudi iz sosednjih naselbin, če bo le po vsemu.

Ako bo omenjenega dne deževalo, bo zabava v Slov. del. centru. Torej pridite v vsakem slučaju.

Na pikniku, ki se prične opoldne, bo igral J. Kochevarjev orkester. Imeli bomo razne igre, tombolo in petje vesele družbe. Vstopnice so po 25c. Vsaka ima serijsko številko.

Ena izmed njih bo številka srečje in kdor jo bo imel, dobi za pestno uro, vredna \$15.

Balcanarji bodo imeli tega dne še posebno veselje, ker bo krogelj na razpolago.

Prebitek piknika je namenjen v tiskovni sklad Proletarca. Zato še posebno apeliramo na vse prijatelje tega lista, da pomagajo pri oglašanju in pri razpečevanju vstopnic. Kdor ima avto, naj povabi s sabo na piknik 4. julija prijatelje, ki nimajo svojih "kočij". Za te bo na razpolago tudi bus, ki bo vozil na piknik dvakrat. Čas bo naveden v prihodnji številki.

Odbor.

Kako agitirajo?

Barberton, O. — Tu je bil pred več tedni vodja tiskarne "Edinost" iz Chicaga, ki pravi, da urejuje "A. S." in pa magazin "Novi Svet". Njegova metoda je, da si najprvo zagotovi sodelovanje župnika, ki mu predstavi najbolj vplivnega možaka v naselbini. Pridobi ga, da ga vodi okrog rojakov. Agitira nekako takole: "Prišel sem, da mi poveste nekaj svojega življenja. Izdajamo namreč revijo "Novi Svet", v kateri zbiramo zgodovino Slovencev s tem, da posamezniki povedo, koliko časa so v Ameriki, kje so delali v, katerih družtvih so bili ali so še odborniki koliko so pomagali cerkvi in take reči. In vaša "misli" bomo seveda tudi opisali, da bo zapisano, kdaj sta se vzela, koliko imata otrok itd. Za opis ne plačate niti centa. Kvečjemu za slike in mi imamo najraje, da daste k opisu tudi vajino sliko in lahko tudi z vso družino.

Dotični lastnik tiskarne, urednik, ali kar je že, vzame beležnico, vprašuje in piše. "Boste videli kako zanimivo bo to branje o vas in o drugih v tej naselbini," pravi. "Gotovo se boste naročili? Opis, kot sem že dejal, pa priobčimo zastonj." Rojak se popraska, pogleda spremeljevalca, ki mu pomiga, da naj le da določeno vsoto ker je potrebno čitati dobre katoliške liste. "No, pa prinesi denar," pravi ženi in zastopnik iz Chicaga ima enega naročnika več. Pa ni še zadovoljen. Tudi v starem kraju bodo z veseljem čitali o vas. Če želite, dajte nam naslove, da jim pošljemo tiste številke, v katerih bodo opisi o vas. Še boljše je seveda, če jim morete revijo naročiti za celo leto. Dober biznisman je ta človek.

Mnogi rojaki so pričeli v istih tednih prejemati slovenski list iz Pittsburgha. Naročili ga niso in so se čudili. Po treh tednih jim je bilo jasno, kaj je na stvari. Obiskal jih je zastopnik dotičnega lista Bombach v spremstvu z somišljenikom hrvatske narodnosti, in rekel nekako takole: "Dobili smo vaš naslov in vam pošljali na poskušajo naš list. Tri številke ste dobili. Vidite, da je dober in sva prepričana, da si ga boste naročili." Eni so to storili, večinoma ne.

To vam poročam, ko vidim, da apelirate na zastopnike za več agitacije v prid Proletarca.

Opazovalec.

Časopisje na Češkem

Listi na Češkem so bili v demokratični republiki svobodni. Pod nacijo pa jih Berlin davi ne le s cenzuro nego tudi z gospodarskimi omejitvami, da jim na ta način odvzame dohodke in uniči. Mnogo čeških listov je moralo prenehati izhajati, med njimi vsi delavski.

Naciji hočejo prednost

Nemška narodna manjšina na Slovaškem je neznatna po številu, zato je zahtevala, da se ji določi zastopstvo v slovaški zbornici na podlagi njene kulturne in gospodarske višine. Zahtevi je predložila tudi lestvico, iz katere je razvidno, da bi Nemci v Slovaški dobili na

podlagi svoje kulturne in gospodarske cenitve nad polovico mandator od skupnega števila. Tako bi Slovaki postali v zbornici narodna manjšina vzlic ogromni večini, ki jo tvorijo v deželi. Sicer pa so Slovaki manj kot narodna manjšina od časa, ko so svojim monsignorjem pustili v Berlin, da so za hrbot potisnili čehoslovaški nož v hrbet in se prodali Hitlerju.

Presojanje dogodkov doma in po svetu

(Nadaljevanje s 1. strani.)

odlok je izdala nacijska oblast zato, ker so Čehi po zvokih godbe na plesu prepevali patriotične pesmi, kakršne tretji raj smatra za žalitev nemškega čuta.

V Mehiko je prošle tedne prišlo iz taborišč v Franciji več tisoč španskih beguncem, ki so ob izkrcanju v mehiškem pristanišču Vera Cruz vzklikali, "smrt generalu Francu in fašizmu, živela svoboda!"

"Prečistite tuje!" Patriotične (?) organizacije vodijo kampanjo za izločenje "tujcev" iz te dežele, ker odjedajo domačinom kruh, vladi pa praznijo blagajne, ker so mnogi "na relifu". Pravijo, da ni točne statistike, koliko je tujcev (aliens) v tej deželi, zato se naj enkrat to štetje temeljito izvrši. Nekateri trdijo, da je v Zed. državah okrog šest milijonov nedržavljanov, izmed katerih so mnogi prišli sem nezakonito, zato se naj jih počiste in izžene. V normalnih časih bi taka propaganda ne bila nevarna, a zdaj je, ker je mnogo domačinov brezposelnih, pa radi verjamejo, da so jim tega tuji krivi, ker imajo skoro vsa dobra dela, trgovine in še celo politične službe, Američani pa morajo iskati pomoči v WPA. Kriza je za demagoge kakor pogojeno polje za žito.

Poljski parlament je bil poslan na počitnice do prihodnjega decembra. Kabinet ima v tem času pravico vladati z dekreti, kakor Hitlerjev in Mussolinijev ter zdaj deloma tudi francoski.

Italijanski kralj je ob par prilikah pozdravil tisoče "prostovoljcev", ki so se vrnili iz Španije, in jih pohvalil, da so se junaško bojevali in zmagali. Dne 13. junija je prisostvoval paradi 20.000 teh prostovoljcev, ki so po trditvi italijanske vlade odločili zmago za generala Franca.

Delavci pri WPA dobe brezplačne "počitnice" po 18. mesecih relifa

(Nadaljevanje s 1. strani.)

za relif \$2.250.000.000 je večina smejala in demokratiški reakcionarni Woodrum ga je hotel osmešiti še bolj, ko je Caseyja vprašal, kdo mu je napisal dotični predlog. "Sicer pa ni potrebno, da bi odgovoril, saj vi vemo, da je avtor tvojega predloga John L. Lewis". In večina se je režala, kot da je izrekel največjo modrost, ali kot da je največja budalost, če kdo predlaga vsaj zaslonno zadostno pomoč v prid milijonov, ki si ne morejo najti zaposlitve in zaslužba.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

ZA LIČNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNISKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Tel. Lincoln 4700

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Klub št. 27 in pevski zbor "Zarja"

Cleveland, Ohio

vas vabita na

PIKNIK

v nedeljo 25. junija

ki bo na

MOČILNIKARJEVI FARMI.

Na sporedu bo petje ZARJE, razne igre in ples.

Igral bo Barbičev orkester.

Pridite v našo družbo, da se zabavate kot svoji med svojimi.

(Navodila glede vožnje so v dopisu v tej številki.)

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Na kongresu Narodne katoliške socialne akcije v Clevelandu je monsignor Frances J. Haas dejal med drugim, da je treba dati delavcem v tej državi v reševanju svojih problemov več prostega kretanja in več svobode v izbiranju zastopnikov pri kolektivnih pogajanjih. Bilo bi še celo boljše, ako bi katoliška akcija predlagala kaj takega v Italiji in Španiji, kjer njena beseda nekaj zaleže.

Prah, ki ga je izbruhal ogenj Vaniaminof v Alaski, je odnesel veter tisoč milj daleč v Oregon, kjer se je poleg. Oregončanom je bilo žal, ker če se pride prah iz Alaske, naj bi bil vsaj zlat.

Srečen list je "Ameriška Domovina". V uredniškem članku v izdaji z dne 8. junija ugotavlja, da ima izmed vseh slovenskih časopisov v Ameriki največ dopisov. Vzklika, da je ponosna na to dejstvo.

"Istra" (v Zagrebu) z dne 2. junija piše, da Idrja že zmore čaka, kdo bo njen novi dekan na mesto pokojnega msgr. Arkota. Res izgleda čudno in nenavadno, da tako velika in košljiva fara, s skoraj 10.000 dušami živali brez duhovnega voditelja, jamra omenjeni list.

Iz nadaljnjih vrstic v "Istri" je razvidno, da je vzrok odlaganju, ker oblast ne more najti primernega fašističnega duhovnika, ki bi se mogel uveljaviti v Idrji in ob enem uspešno vršiti poitalijanevalno akcijo med Slovenci. Domači (idrijski) kaplan Gnezda je odredil molitve namenjene za srečno izbiro novega dekana, ki so se jih Idrjanci udeleževali v velikem številu, "kar je znak, da si žele za dušnega pastirja dobrega in svojega človeka," pravi "Istra". Težko, zelo težko je Slovencem na Pri-

morskem, ker morajo zdaj že goreče moliti k Bogu, naj jim dodeli za župnike dobre, domače duhovnike. Ampak "Istra" v istem poročilu ugotavlja, da je teh čezdalej manj in na razpolago so bolj in bolj samo Italijani, ki se za službovanje med Slovenci uče za silo tudi slovenščine.

Po dolgi letih smo v Clevelandu izvedeli, kateri so delavski listi. To so "Naprej", "Enakopravnost", "Napredek" in "Cankarjev Glasnik", dasi slednji ni list, nego revija, pa so ga vseeno pritaknili zraven. "Proletarec" in "Prosveta" nista delavska lista. Tako je določila internacionala slovenskih "komunistov" v Collinwoodu. To veliko novico je sporočila v "Enakopravnosti" njihova poročevalka gospa Urbas. Zivela nova revolucija. (Ne-ne-ne! Novi komunisti v Collinwoodu revoluciji nič več ne vzklikajo. To je bilo v modi le dokler je Ruthenberg živel. Zdaj smo le za napredek in enakopravnost in za cerkev bomo kmalu, v kolikor že nismo, da bo lahko tudi A. S. Proglasi za delavski list. — J. F.)

V nedeljo 11. junija je papež sprejel v posebni avdijenci 3.200 Francovih vojakov iz Španije in se jim osebno zahvalil za njihovo junaštvo v civilni vojni, v kateri so rešili vero in civilizacijo. Kdo je že pisal, da je novi papež nasprotnik fašizma in prijatelj demokracije? O, da, slovenski antifašistični list v Pittsburghu in drugi takozvani komunistični listi, ki so morali iz pisarne Daily Workerja pogreti to laž. V zahvalo papež razpeta mreže za uničenje sovjetske Unije in "komunizma".

Slovenski in hrvaški komunisti, ki so včasih znali rešiti svet na vsakem shodu in v vsakem svojem dopisu, se zdaj zadovoljujejo samo še s slogom, sloven-

Predavanje o Čehoslovaški pod Hitlerjem

V petek 23. junija ob 8 zvečer bo predaval v Slov. del. centru v Chicagu Joseph Martinek o Čehoslovaški pod Hitlerjem. (Podrobnosti v dopisu v tej številki.)

JOSEPH MARTINEK

skimi koncerti, slovenskimi dnevi in z govorniki, ki niso komunisti. Taka je sloga, kot si jo oni tolmačijo, in bankrot, kakršni jih je spravil v taktiko, kateri v delavskem gibanju še ni bilo slične na svetu.

V Zed. državah je običaj, da najslabše pridejo v časopisje, ako namenoma storiš kako nemurnost. Oglašaj jo v naprej, da te pridejo zjutraj reporterji in radovedneži, časniški fotografi pa se pote s snemanjem slik. Tu in tam napraviš tako potezo kdo tudi pameten stunt. Poskušal je nekaj sličnega tudi slovenski alderman Vehovec v Clevelandu, ki je šel puliti kole iz zagrajene ceste. Ker pa so bili kolji mestna posest in je mesto samo najelo ljudi, da so kole zabili, je Vehovec kršil postave, ordinance in take reči in kalil tudi red in mir. Retirali so ga in obtožili kvarjenja in napada na mestno lastnino. V koliko mu bo ta cena reklama koristila, ni še na jasnem. Večinoma menijo, da mu v sloves ni pomagala. — J. P.

"Slovenske romarje pozdravi Sv. Ove v slovenščini", poroča "Glasilo KSKJ" na 1 strani. Kakšna je bila tista "slovenščina"? "Glasilo KSKJ" pravi, da je papež v pozdrav romarjem iz Slovenije, ki so v velikem navdušenju prepevali Marijine pesmi, dejal: "Hvaljen Jezus! Dragi moji Slovenci." Nato je nadaljeval v italijanski. Štiri besede, so bile slovenske. Ko je bil Mussolini lani na Rakeku, jih je izgovoril kakih 7 v srbo-hrvatsko-slovenskem jeziku, ako veste kaj je to.

Nekje sem čital, da samo levičarji hodijo naravnost. Škoda, ker se to ne tiče tudi onih, ki se samo prištevajo k levičarjem, brez da bi bili levični. V led tega se bolj križkrajajo kot pravi desničarji. — Pika.

Srebrna poroka Johna in Rose Rudman

Chicago. — V soboto 17. junija so številni prijatelji Johna Rudmana in njegove soproge Rozi priredili njima v presenečenje banket in slavje 25-letnice njunega zakona. Zbrali so se v dvorani na 3002 S. Trumbull Ave. Aranzmno sta vodila Jacob Marinich in njegova soproga. Bila je vzorna, kajti ni igrača postrežilo toliko ljudi — bilo jih je okrog 300 — tako brezhibno, kakor smo videli ob tej priliki. Slavljence so pozdravili s kratkimi nagovori številni prijatelji, še več pa po banketu. Stoloravnatelj je bil V. Calkar. — Poročevalec.

Dobra vest

John Krebelj v Clevelandu pravi, da bo po daljšem odmoru, ki je končan, spet bolj aktiven v klubu št. 27 JSZ in v našem gibanju v obče, neglede na frakcije in njih taktike.

Kako so nekateri ljudje zaljubljeni

Cleveland, O. — Junij je mesec ljubezni in porok. So pa tudi druge vrste zaljubljenosti. Na primer, Mrs. Lena Lokarjeva je zaljubljena v sina Johna v tem, da vse kar stori, je prav in mu pomaga ter odobrava. John Lokar ml. je zaljubljen v predlagano kegličje in balnišče SDD. Tone Rupnik je zaljubljen v naprejeve in v vse tiste na vseh straneh, ki "gajžlajo" Barbiča; Jože Sisković je zaljubljen v slavčke, škranjčke, kanarčke itd., Janko Rogelj v JSKJ in v velike zavarovalnice, posebno pri naših domovih, in v svoj "kontrafe", Tone Terbovec v Novo Dobo, Anton Zbanič in lepo, hladno Minnesoto, Frank Kerže v klop pod vaško lipo v New Yorku in tako bi lahko še dolgo naštevale.

V Collinwoodu pokajo besedne bombe, ker je Barbič tako nerodno kritiziral poslovnanje SDD.

Ako bi Barbič v kritiki povedal, da je SDD v vseh ozirih na dobrem stališču, le predsednikove smernice v gospodarstvu so od muh, bi bilo boljše. Upejali so prevelike čaše za pijačo, pa je naravno, da vtrjeni dolar ne more prinesiti toliko dobička kot tam, kjer prodajajo pijačo v regularnih merah. Kaj sploh pomaga veliko prometa, če pa moraš delati skoro brez dobička! Lokar je morda dober politikaš, ampak v gospodarstvu je treba tudi nekaj vedeti, če hoče človek uspehe, ne samo veliko prometa. V tkanju politične mreže pa je Lokar jako spreten.

Ako ne bo napredna masa previdna in slozna, se bo nekega dne proklete kesala, ko bo uvidela, da je šel njen trud po vodi. In tega truda in dela ima za sabo trideset let, sadovi pa bodo padli reakciji v roko kot zrela hruška. Torej bodimo previdni, namesto naivni.

J. Lokar naziva tiste ljudi, ki so se mu zamerili tu in v Chicagu, ppe. Za človeka, ki hoče biti v ospredju tukajšnje javnosti, to ni lepo, kajti če se s kom ne strinjamo, to lahko dostojno povem, ne pa dotične zmerjati s psi. John Lokar ml. je "bejli" pri našem tako izslanemu sodniku Franku Laushetu, o katerem pravijo, da ima dušo in čustva. Od tega sodnika zaščitenemu J. Lokarju gotovo ni v čast, ker je v jezici zaradi nekaterih neljubih oseb pogazil vse meje dostojnosti.

Blagor slovenskemu narodu v Clevelandu, ki hoče slediti takemu vodju. . . Kje je tista napredna, ponosna slovenska naselbina? Ali igra spanje kralja Matjaža? Zdrami se, kajti demitjaš že predolgo.

Ni častno in ne pošteno od Mrs. Lokarjeve in njenih zavetnikov, ki so potegnili v Enakopravnosti v vrtnice javnega špetira zaradi vprašanja prizidka k SDD Josipa Durna. Naslikali so ga za nasprotnika prizidave.

Zalostno je za "E.", ker pomaga v svojih kolonah Mrs. Lokarjevi vmešavati v kvarni boj Durnovo ime. Čemu služiti onim, katerih namen je zgolj maščevalnost?

Ali so morda pri "Enakopravnosti" pozabili, koliko večerov časa je Joseph Durn dal v korist njene tiskovne družbe? Pomagal ji je kakor pač je mogel za boljši obstoj, za plačilo pa lopajo po njemu.

Fantje pri "Enakopravnosti" vedo, da je Jože Durn trgovec, ki svoj posel pošteno vodi, ki pomaga s svojo soprogo kjerkoli moreta koristiti dobri stvari, a so vžle tem dopustili Lokarjem mami in njeni kompaniji izrabiti list za akcijo, katere namen je bojkotiranje Durnove prodajalne. Živijo, le tako naprej vaš napredni delavski list! Upam vžle vsemu temu, kar se dogaja pri nas, da ne bomo večno spali.

Jože Durn je pošten, iskren značaj, mož od nog do glave.

Veliko je že delal, veliko tudi prispeval in žrtvoval v prešlih 25 letih za razne delavske kulturne in gospodarske ustanove. Vsi mu to priznavajo, razen o-nih karakterjev, katerim je trn v peti vsled svoje odkritosrčnosti in bi se radi nad njim maščevali vsled tega. Zdad, v teh kritičnih razmerah ga lahko uničimo, si mislijo klikarji. Ampak slovenska javnost je poštena in zavedna, pa bo stala ob strani poštenih ljudi, kakor je Jože Durn, ne pa sledila zdražbarjem, ki pozivajo k bojkotiranju njegove trgovine.

John Filipič.

Kaj je s koniencami Prosvetne matice v severovzhodnem Ohio

Girard, O. — Nedavno me je Chas. Pogorelec kot tajnika društva SNPJ in okrožne federacije vprašal, ako smo še v Prosvetni matici. Želel je to izvedeti zaradi ureditve imeničar organizacij Prosvetne matice, da ga objavi v Proletarcu.

To njegovo pismo mi je dalo misliti. V Proletarcu in Prosveti čitam o konferencah društev in klubov Prosvetne matice in dopise, ki oglašajo prihodnje konference.

V našem okrožju, ki obsega naselbine Cleveland, Girard, Akron in Barberton, pa glede konferenc P. M. kar nekam spimo. In vendar je to zelo veliko in važno okrožje. Samo v Girardu je šest ustanov, ki so včlanjene v Prosvetni matici. Meseca maja je minilo leto, od kar se je vršila zadnja konferenca Prosvetne matice za to okrožje. Zavladovalo je za našo stvar nekakšno mrtvilo. Včasih smo bili jako delovni. Posamezni člani društev so v njih agitirali za pristop k Prosvetni matici, v namenu, da bi bile konference P. M. vsled velikega števila društev in klubov toliko uspešnejše. Aktivnosti so pospeševali in razpravljali ter sklepali o agitaciji za svoje glasilo Proletarca.

Na zadnji konferenci maja lanskega leta je bil sentiment, da se naj bi taka zborovanja vršila bolj pogosto, čeprav se na zadnjem po mojem mnenju večina razprav ni tikalo Prosvetne matice in Proletarca. Vzlic temu je bilo sprejetih nekaj dobrih predlogov. Eden izmed teh zaključkov je bil, da se enkrat v jeseni (to bi bilo lanske

jesen) skliče vsedelavski shod. V ta namen je bil izbran preseben odbor petih članov, da sodelovanjem zunanjih zastopnikov izvrši priprave za shod. Ni ga bilo. Morda so bili za to opustitev važni vzroki, a opazil nisem, da jih bi bil kdo kje objavil ali navedel. Meni je tukaj le uganka, kaj je z našimi včas tako aktivnimi sodrugi, kot so Jankovič, Zorko, Poljšak, Frančeskin Jauch, Babnik in mnogimi drugimi. Ali vam ni Prosvetna matica, posebno pa Proletarec, več pri srcu? Zdi se mi, da ne. Nič zato, če bo na to ta ali oni rekel, kako kdo more ali si upa kritizirati na ta način Ko vse to opazujem, se mi zdi kot da so bivši delavci za Proletarca zdaj dali svoje energije večinoma za Cankarjev Glasnik. Da me boste razumeli: načelno sem stoodstotno za Cankarjeve ideje, katere je zastopal in branil kot socialist, in bil sem zanje veliko prej ko še besede nisem slišal o Cankarjevem Glasniku. Ampak, ko vidim vsakojako oglašanje v prid C. G. v Proletarcu in Prosveti, se mi poraja vprašanje, ali ni bil Proletarec vsekakor zagovornik Cankarjevih idej in po vsej pravici tudi Cankarjev glasnik? Sedaj se pa oglašva v Proletarcu za zagovornika Cankarjevih idej drugi list, ki ima ista načela. Veste, sodrugi, to ni kdo ve kako pametno. Po mojem mnenju bi bilo bolje porabiti vse moči v korist agitacije za Proletarca, in če bi ga razširili s skupnimi močmi, bi ga lahko povečali s posebno prilogo v počast Cankarju in tako bi imeli oboje v skupnem gibanju in skupni organizaciji. Sedaj pa eni agitiramo za Proletarca, drugi za Cankarjev Glasnik, tretji pa za oboje. Moje mnenje je, da tako ne bo šlo dolgo in bomo vsi skrahirali. Naša dolžnost je, obdržati Proletarca, ki že nad 30 let deluje za delavsko stvar, zato raje njega razširimo, izpopolnimo in povečajmo. Sotrudniki, ki pišejo, bodo lahko več napravili kot sedaj, ko morajo sodelovati enkrat tu drugič tam. S trditvijo, ki sem jo čul v Clevelandu, da je prišel C. G. iz potrebe, se prav nič ne strinjam. Tistih, katerih se Cankarjev duh od sedaj še ni prijel, se tudi zdaj ne bo, pa četudi jim izdane C. G. vsak dan. Ampak skoraj bi rekel, da nekomu je pa le prišlo prav, ko ste ustanovili to revijo, in to tistim, kjer se tiska. To rečem radi tega, ker so nekateri tam jako delovni za C. G., čeprav so jim Cankarjeve ideje deveta briga.

John Tancek, organizator za girardsko okrožje.

Razprava k razpravi

West Allis, Wis. — Mislim sem samo opazovati razpravo, ki se vrši v Proletarcu o strankinem položaju. Ker pa večina dosedanjih dopisnikov obupa vsled zastaja v stranki in JSZ, zato se mi zdi potrebno izraziti svoje mnenje.

Najraje vidim, da se strankini nesporazumi iz prošlosti ne obujajo, toda pri čiščenju pojmov se je temu težko do cela izogniti.

Odkar se je newyorška skupina odcepila od socialistične stranke, so se tudi nekateri naši sodrugi, predvseh v vzhodnih državah, znašli v neprijetnem položaju. Zato razumem njihove težnje, katere izražajo v Proletarcu. Nekateri naši sodrugi so ostali kolikor toliko pod vplivom newyorške skupine, in njihovega glasila "New Leaderja", ki sedaj sicer več ne napada socialistov, toda ostala je še brazgotina in vželo bo še nekaj časa predno se zarašče. Da se torej iznebijo te težkoče, je pač razumljivo čemu se ogrevajo za samostojno JSZ.

Korak za združenje med soc. stranko in newyorško S. D. F. je bil sicer storjen. Čital sem soc. stranke pogoj, ki je po vsem socialističnem, tudi SDF je je enostavno odklonila. Raje

se bratijo s "popolarnimi" strankami.

Nekateri naši sodrugi so še sedaj mnenja, da je bila newyorška skupina takorekoč vržena iz stranke. Toda niso bili tako nedolžni, kakor so se nam predstavljali. S. Hoan je bil takrat v strankini eksekutivi in obenem predsednik finance. Če bi ga slišali, ko je poročal na članskih sejah o strankinem položaju in finančnem stanju, bi imeli drugačno mnenje o newyorških "mučenikih", kateri so bili finančno najmočnejši, toda niti centa v strankin fond. Trošili so pa lepe vsote za svojo propagando, pa kljub temu so bili poraženi. Po porazu pri referendumu so delovali za odepitve, in na clevelandsko konvencijo so prišli le oficijalno se posloviti.

Za odepitve so ti ljudje največ polagali vzrok, da se takozvana militantna skupina brati s komunisti, kar so bili v pravem, toda nezadosten vzrok za odepitve. Sicer je bila dobra šola za tiste ameriške sodrugi, da so se prepričali o iskrenosti komunističnih skupin. Ko so se pa "neizkušeni" socialisti iznebili komunističnih skupin, so pa "izkušeni" socialisti sedaj organizirani v SDF padli politično v roke komunistov, kakor sami priznavajo.

Nekateri naši sodrugi so počeli obupavati zaradi števila strankinega članstva. Jaz sem pa ravno zaradi tega ponosen na stranko, ki kljub šibkosti, ne prodaja v teh konfuznih časih svojih principov za "veliko" število, kakor je običaj pri drugih političnih strankah. Da je stranka oslabela v članstvu, ni vzrok neizkušeno vodstvo, kakor nam se hoče večkrat dokazati. Odgovorni so v prvi vrsti tisti, ki so upali, da bo New Deal izvršil njihovo delo, zato so šli začasno v "pokoj". Odgovorni so tudi svetovni razburkani valovi, kateri butajo tudi ob naš pokret. Včasih nas val razdvaja, drugi val zopet strne skupaj. Zato prepričan socialist razume neugodne okoliščine v katerih delujemo, zato ne obupava.

Da je JSZ nazadovala, se mora v precejšnji meri pripisati odgovornost omenjenemu valu, kateri je tudi nas nekoliko oplazil. Občutili smo ga že na prošlem zboru.

Rezultat je bil, da so nekateri odšli na varno, in nato apelirali še na druge, naj storijo isto, ako hočejo biti med pametnimi. Seveda odziv je bil precejšen.

To sem omenil le v toliko, ker želim, da bi vsi tisti, ki so dosedaj še na opazovanju, se oprljali in nadaljevali zopet delo pri JSZ. Kajti, smo kakor na tehnični. Če naše število pada, število nasprotnikov raste.

Zelim, da naši malenkostni nesporazumi iz prošlosti grejo v pozabnost ter delujemo za socializem v socialistični stranki, ki je edina stranka, da je vredna naše podpore.

Frank Matkovich.

Kadar srečate razumnega znanca, vprašajte ga, da se naj naroči na "Proletarca".

PIKNIK
v korist
PROLETARCA
4. JULIJA
pri KEGLU V WILLOW SPRINGSU.

Sportne igre, tombola.

Slovensko petje po zvočnikih.

Zapestna ura v nagrado.

Vstopnina 25 centov.

Igral bo J. Kochevarjev orkester.

Napravite svoja stanovanja bolj privlačna za najemnike

... z novim
SERVEL
PLINSKIM
REFRIGERATORJEM
ZDAJ PO NOVIH
NIZKIH CENAH!

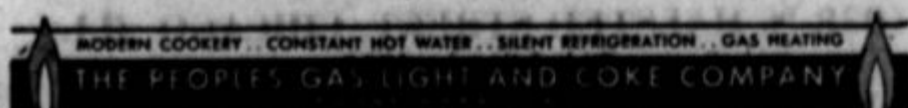
• Zelo, zelo dosti lastnikov stanovanjskih hiš v Chicagu drži svoje najemnike v večjem zadovoljstvu—napravi stanovanja bolj privlačna s tem, da instalirajo Servel plinske refrigeratore.

Tihota plinskega refrigeratorja je ena med lastnostmi, ki vedno prija najemnikom. Toda tihota je samo ena mnogih prednosti plinskega refrigeratorja. Dodatno nizki stroški za obratovanje, zanesljiva postrežba leto za letom, stalno vzdrževanje mrzlih in varnih jedil, stavljajo ta izredni refrigerator v svoj lastni razred!... Instalirajte Servel plinske refrigeratore v svoja stanovanja. Pri novih nizkih cenah je investicija, ki plačuje velike dividende z zadovoljstvom najemnikov in z znižanimi stroški za refrigeracijsko vzdrževanje.

JE DRUGAČEN, KER
• ZMRUJE BREZ PREMKA-JOČIH DELOV
• JE VEDNO TIH
• STANE MANJ ZA OBRATOVANJE
• NUDI VEČ LET POSTRE-ZBE

Za popolno informacijo:

POKLIČITE WABASH 6000 APARTMENT HOUSE DIVISION

ŽENITEV CARJA DUŠANA

Po Vuku Karadžičevi srpski narodni pesmi
pripoveduje Ivan Vuk

(Dalje in konec)

Komaj je Miloš sedel in jel piti vino, kar se sliši krik iz mesta Latinov:

"Glej, car, tam na travniku pred mestom trije viteški konji. Na sedlih so trije ostri meči, strleči kvišku. Preskoči te tri viteške konje. Ako jih ne preskočiš, ne dobiš neveste!"

Zopet je klical glasnik med svati:

"Kdo je, ki preskoči tri viteške konje s tremi ostrimi meči?"

Nikdo se ne oglasi. Ali glej, mladee Bolgar stopi pred šotor srbskega carja Dušana in govori:

"Dovoli car in gospodar, da preskočim tri viteške konje in meče!"

"Dovolim", je rekel car Dušan. "Samo svoj pastirski plašč sleči, zakaj slabo je sešit."

Miloš Vojnovič odgovarja:

"Sedi car in pij rujno vino. Ne brigaj se za moj plašč. Ako bo v meni korajža, plašč ne bo škodoval. Zakaj če je kateri ovec napoti njeno runo, tedaj to ni ovca."

In šel je Miloš na travnik le-dajski. Ko je prišel do konjev, je govoril svojemu šarcu:

"Podajaj me s svojim sedlom, šarec!"

Rekel je in šel na drugo stran. Zaletel se je preko travnika in preskočil tri viteške konje in na njih tri ostre meče.

Ustavil se je pri svojem šarcu, vzela vse tri konje in jih odpe-ljal k srbskemu carju Dušanu.

Čez nekaj časa nato je nek glas klical iz mesta Latinov:

"Pridi car srbski pod največji stolp mesta Ledjana. Na stolpu je kopej, na kopju pa zlato jabolko. Ustreljaj skozi prstan jabolko!"

Miloš več ni hotel čakati, ampak je vprašal carja:

"Dovoli car, da ustrelim skozi prstan jabolko!"

"Streljaj sinko", je rekel car.

Šel je Miloš pred stolp, napel pišico na zlato tetivo in skozi prstan ustrelil zlato jabolko. Vzel ga je v roke in odnesel caru, ki ga je bogato nagradil.

Ni bilo dolgo, kar je zopet nekdo klical iz mesta Latinov:

"Evo, car, pod stražnjim stolpom gresta dva kraljeva slonova. Tri lepa dekleta vodita s seboj. Vse tri so enake, obleka na njih je enaka. Pojdi in uga-ni, katera izmed teh treh je Roksanda. Če ne uga-neš, ne dobiš Roksande, niti glava ti ne ostane na ramenu."

Ko je slišal car te besede, je rekel Todoru, vezirju:

"Pojdi, služabnik in vezir in uga-ni deklet!"

Todor vezir pa se brani:

"Car, nisem je niti videl, ker so mi jo pripeljali takrat, ko sem jih izročal prstan, v mra-ku."

Car se je udaril ob kolenu in rekel:

"Vse smo doslej dobro rešili, a glej, zdaj naj ugrabimo de-kleta!"

Ko je Miloš Vojnovič to ali-

svate in vrnil hčerko Roksando?"

Vojvoda Balački vpraša kra-lja:

"Kakšen je bil junak med svati, ki je premagal tako ju-naško vse ovire?"

Odgovorila je kraljica le-djanska:

"Služabnik naš, vojvoda Ba-lački! Ni nobenega junaka, ra-zen črnega Bolgara. In še ta je mladik in golobradi."

Ali Balački, vojvoda je re-kele:

"Ni to črni Bolgar, ampak to je Miloš Vojnovič. Niti car Du-šan ga ne pozna. Jaz pa ga po-znam že od nekdaj."

Ledjanska kraljica pravi voj-vodi:

"Pojdi služabnik, vojvoda Balački! Vzeml deklico, hčer mojo Srbom in obdarila te bom!"

Tedaj je Balački osedlal ko-nja arabca ter zdirjal za svato-vi po cesti šest sto latinskih je-zdecev dolgi. Ko so bili na ze-leni gori, je šarec stal na široki cesti, a za njim Miloš Vojnovič. Kriknil mu je vojvoda Balački:

"O, Miloš, ali na me čakaš?"

Izrekel je in spustil iz glave moderplamen, da je sežgal čr-ne medvedje kožo na šarcu. Videc, da konju nič ne more, je spustil ledeni veter. Trikrat se šarec zasukal, ali Milošu nič hudega. In kriknil je Miloš iz vsega grla:

"Glej, česar nisi pričako-val!"

Zamahnil je z zlatim seste-rooglatim kijem. Ni krepko za-mahnil, ali vojvoda Balački je padel s sedla. Miloš Vojnovič je zasukal kopej in pribodel Balačka k zeleni travi, mu od-sekal vse tri glave ter jih vrge-l v šarcev oprsnik. Nato je na-kočil kraljeve konjenike s svo-imi tristoletimi tovariši in odse-kal tristo glav. Potem je odje-zdil po cesti za svati.

Ko je prišel do carja in do svatov, je vrge-l pred njega Ba-lačkove tri glave.

Car mu je dal tisoč dukatov in odjezdil k belemu Prizrenu.

Ko so prišli preko Kosovega, je hotel Miloš v mesto Vucitrn. Poslovil se je od srbskega car-ja in govoril:

"Bodi zdrav, ujec moj, ar-bški car Dušan!"

Tedaj je car začutil, da je to Miloš Vojnovič, nečak njegov in mu govoril:

"Ti si to, dečko Miloš! Blago materi, ki te je rodila in ujeu, ki te ima. Zakaj se nisi dal že prej spoznati? Jaz pa sem te po potu, trpinčil radi stanova-nja, te mučil z lakoto in jezo."

Miloš Vojnovič pa je rekel:

"Samo da je zmaga tvoja, o car Dušan, ujec moj! Pokazali smo Latincem, kdo smo mi!"

Ko so prišli preko Kosovega, je hotel Miloš v mesto Vucitrn. Poslovil se je od srbskega car-ja in govoril:

"Bodi zdrav, ujec moj, ar-bški car Dušan!"

Tedaj je car začutil, da je to Miloš Vojnovič, nečak njegov in mu govoril:

"Ti si to, dečko Miloš! Blago materi, ki te je rodila in ujeu, ki te ima. Zakaj se nisi dal že prej spoznati? Jaz pa sem te po potu, trpinčil radi stanova-nja, te mučil z lakoto in jezo."

Miloš Vojnovič pa je rekel:

"Samo da je zmaga tvoja, o car Dušan, ujec moj! Pokazali smo Latincem, kdo smo mi!"

Ko so prišli preko Kosovega, je hotel Miloš v mesto Vucitrn. Poslovil se je od srbskega car-ja in govoril:

"Bodi zdrav, ujec moj, ar-bški car Dušan!"

Tedaj je car začutil, da je to Miloš Vojnovič, nečak njegov in mu govoril:

"Ti si to, dečko Miloš! Blago materi, ki te je rodila in ujeu, ki te ima. Zakaj se nisi dal že prej spoznati? Jaz pa sem te po potu, trpinčil radi stanova-nja, te mučil z lakoto in jezo."

Miloš Vojnovič pa je rekel:

"Samo da je zmaga tvoja, o car Dušan, ujec moj! Pokazali smo Latincem, kdo smo mi!"

Ko so prišli preko Kosovega, je hotel Miloš v mesto Vucitrn. Poslovil se je od srbskega car-ja in govoril:

"Bodi zdrav, ujec moj, ar-bški car Dušan!"

Tedaj je car začutil, da je to Miloš Vojnovič, nečak njegov in mu govoril:

"Ti si to, dečko Miloš! Blago materi, ki te je rodila in ujeu, ki te ima. Zakaj se nisi dal že prej spoznati? Jaz pa sem te po potu, trpinčil radi stanova-nja, te mučil z lakoto in jezo."

Miloš Vojnovič pa je rekel:

"Samo da je zmaga tvoja, o car Dušan, ujec moj! Pokazali smo Latincem, kdo smo mi!"

Ko so prišli preko Kosovega, je hotel Miloš v mesto Vucitrn. Poslovil se je od srbskega car-ja in govoril:

"Bodi zdrav, ujec moj, ar-bški car Dušan!"

Tedaj je car začutil, da je to Miloš Vojnovič, nečak njegov in mu govoril:

"Ti si to, dečko Miloš! Blago materi, ki te je rodila in ujeu, ki te ima. Zakaj se nisi dal že prej spoznati? Jaz pa sem te po potu, trpinčil radi stanova-nja, te mučil z lakoto in jezo."

Miloš Vojnovič pa je rekel:

"Samo da je zmaga tvoja, o car Dušan, ujec moj! Pokazali smo Latincem, kdo smo mi!"

Ko so prišli preko Kosovega, je hotel Miloš v mesto Vucitrn. Poslovil se je od srbskega car-ja in govoril:

"Bodi zdrav, ujec moj, ar-bški car Dušan!"

Po New Yorku

Piše FRANK ZAITZ

(Nadaljevanje.)

Priprave za svetovno razsta-vo v New Yorku so bile zavite v precejšnje intrige. Mali tr-govci na primer so marsikje or-ganizirani v namenu, da skup-no odklanjajo oglašanje v raznih "programnih knjižnicah", v li-stih, na zastorih itd. Ko ga vprašam za oglašje izgovori, da bi ga rad dal, pa mu organiza-cija ne pustil.

Slično so organizirane dr-žave po svetu, predvsem evrop-ske, zaradi "svetovnih" raz-stav. Vsako večje pomembnej-še mesto na svetu bi jo rado pri-ridelo. Zbere kak milijon dolarjev za oglašanje in usta-novitev pisarne, pa dobe vlade povabila na udeležbo. Ker se jim je zdelo tega preveč, so si ustanovile poseben biro, kate-rega naloga je vsak osmulek za svetovno razstavo preštudirati in nato izdati določbe, po kate-rih se vlade morajo ravnati. Nobena država ne želi v take namene imeti visokih potroš-ke, pa se izgovori, da je biro odločil tako in tako.

Ko je imel pred sabo vpra-šanje svetovne razstave v New Yorku, mu je Anglija in Fran-cija namignila, da ne želita imeti s to stvarjo preveč stroš-kov. Biro za svetovne razstave je vsled tega odločil, da bo newyorški "World of Tomor-row" v resnici le razstava "dr-ugega reda", torej zadostuje, ako države, ako države, ki žele sodelovati, razstavijo kaj ma-lega, toliko pač, da so vsaj po imenu zastopane.

Ena regulacij omenjenega odbora tudi je, da ne sme no-bena država na od mednarod-nega biroja priznati razstavi imeti zgradbe trajne vrednosti, nego le začasne paviljone, ki se jih po par mesecih podre in material proda za staro šaro. Tudi propagande so prepove-dane.

Pripravljalnemu odboru v New Yorku, kateremu načelju-je Grover Whalen, to ni bilo všeč. Toliko denarja je že za-bil v podvzetje, oglašal ga po vsem svetu, zdaj pa naj bi bila to je razstava "drugega reda"? Nikakor ne! New York se ne poda kar tako.

Res, da so evropske države preobremenjene z oboroževan-jem, res, da večinoma ne pu-ste svojim ljudem vzeti s sabo denarja, da bi ga zapravili dru-gje, ampak razstave se mora-jo udeležiti kot se spodobi, ali pa je ne bo. Pisal sem že zad-njič, da je newyorški priprav-ljalni odbor in promotorje ter njihove vloge v razstavo ote-la sovjetska Unija. Prvič, ker ni v biroju za razstave, jo njegovi sklepi prav nič ne večjejo. Zato-rej je priznala newyorški načrt za "razstavo, prvega reda" in ob enem sklenila postaviti na razstavnem prostoru zgradbo trajne veljave, kakršni se ni bilo slično na nobeni razstavi doslej. Naj bo ta palača iz mar-morja, toda ne iz ameriškega, nego iz raznih krajev USSR.

Ko bo razstave konec, se zgrad-bo razdre, marmor in drugi material pa naloži na ladjo in odpelje v sovjetsko Rusijo, kjer se ga v določenem mestu ano-va zloži in zgradbo uporabi za muzej.

Svetovni razstavi v New Yorku je dala torej pomen sovjet-ska Unija, dasi na taki prired-bi ni prvič zastopana. Imela je lep paviljon tudi na svetovni razstavi v Parizu leta 1937 in pravijo, da ga bo imela, če ne bo preveč nji nepovoljnih re-gulacij tudi na svetovni raz-stavi, ki jo pripravlja Mussolini v Rimu.

Propagandni paviljon

Kot sem imenil že v prejšnji številki, je sovjetski paviljon v New Yorku zgolj propagandni-stičnega značaja. Namen mu je obiskovalce uveriti, da USSR ni nikakršna barbarska dežela, nego kulturna država, katere temeljni zakon je socialno ak-rstvo. Omenja uspehe sociali-zma v njenih mejah in obljublja še večje in čudovitejše v pri-hodnosti. Ni čuda, da se patri-otične organizacije jeze, in baš radi tega ima sovjetski pavil-jon in druga dva njegova od-

delka namen, da med pristasi "amerikizma" izkorenini predsodke proti Rusiji. Kajti ta velika država želi živeti z Zed. državami v prijateljstvu in sodelovanju, pravijo vodniki v paviljonu. Ne vmešava se v ameriške zadeve in komunisti-čna stranka (ameriška) je zdaj za demokracijo in podpira ob-stoječo ameriško vladno. Mar je v tem kaj nepatriotičnega?

Češki paviljon

Poleg sovjetskega vzbujna na razstavi veliko pozornost pavil-jon pokojne čehoslovaške re-publike. Zastava tik njega visi na podrogu v zalovanju za iz-gubljeno svobodo zadnje de-mokratske dežele v centralni Evropi.

Čehoslovaška je najela pre-cejšen prostor tudi v dvorani narodov. Ko je republiko osvob-dil Hitler, so kontraktorji ne-hali delati v paviljonu in v češkemu oddelku dvorane naro-dov. Slednji je danes kakor je bil onega dne, ko je delo pre-stalo v njemu. Ogródja stoji nedotaknjena, stene so neome-tane in material leži na deskah in na tleh kakor so ga pustili.

Za dokončanja dela v pavil-jonu so se zavzeli ameriški Če-hi, čim jim je vlada v Wash-ingtonu zagotovila, da ne bo priznala Hitlerjevega ropa. Kajti če bi ga, bi postal češki paviljon, češki konzulat, po-slanstvo in druge svojine če-hoslovaške republike automa-tično posest tretjega rajha. Ta-ko pa so češki diplomati v Zed. državah od ameriške vlade še naprej priznani za predstavi-ke republike, ki je ni več, in paviljon v New Yorku je ostal njeno lastništvo.

Ako so ga hoteli dokončati, so morali tukajšnji Čehi zbrati veliko denarja. Obrnili so se na ameriško publiko in ji pojas-nili, da jih stanejo obrambne in propagandne akcije v pomoč prebivalstvu Čehoslovaške vi-soke vsote, pa ne bi mogli sami zbrati dovolj tudi za dokonča-nje svojega paviljona na "svetu prihodnosti".

Promotorji v New Yorku, ka-terim ni vseeno, kako se raz-stava skonča, so ugrabili in med seboj sklenili, da jim bo češki paviljon v veliko reklamo, ka-kor je sovjetski. Podprli so apel in kmalu so Čehi imeli bli-žje 50 tisoč dolarjev, da so do-končali delo s paviljonom in ga otvorili ob veliki manifestaciji — bila je ena največjih na pro-stranem "trgu pravice" v sredi razstavnega prostora — mani-festacija proti hitlerizmu in njegovemu podjarmljenju če-škega naroda.

Prvotno je imela Čehoslova-ska namen v svojem paviljonu predstaviti veličino čehoslova-ske industrije, lepoto Čehoslo-vške in kulturno višino Čehov.

Novi odbor je moral prvotni načrt popolnoma spremeniti, kajti čehoslovaška industrija je zdaj nemška in bi bilo nesmi-selno, da jo bi Čehi oglašali. Kakor je sovjetski paviljon v svoji propagandi poln nad in veselja nad uspehi ter obljub-lja še vse večje in večje, tako je češki paviljon v svoji propa-gandi poln tuje nad usode, ki je zadela ponosni češki narod in ga valje navdušenju navdala in ga obupom, kajti sovražnik je močnejši in Čehi prepričani sa-memu sebi.

(Dalje prihodnjik.)

Metropolski komentari ali kar si že bodi

Cleveland, O. — Kadar bom jaz pel slavo Bogu na višavah, bom to storil, ker je ustvaril Chicago, Proletarce, Prosveto, socialistično stranko in SNPJ, z njeno svobodumislno pod-lago.

Naš Charlie Pogorelec je za-pisal, da je dema poskušala o-hraniti stranko kot je. Ne vem, kje smo mi danes, na levi ali desni. Ampak bili kjer že, bo-lje je ohraniti stranko, bila ta-ka ali taka, kot pa potem z ve-likim trudom pričeti znova. Lagije bo v sedanjih napraviti potrebne spremembe kot orga-nizirati novo.

15c na mesec nas ne bo poja-čalo, in finančno ne mnogo po-magalo, če jih obdržimo. Od-

stranitev nam pa lahko mnogo škodi.

Govori ljudstvu resnico, te ne poslušaj. Blufaj ga, pa ti bo sledilo. To je stara pesem.

Komentator v tem listu s dne 14. junija je pisal, da je posta-lo vprašanje posojila SDD ču-dna afera, kar je pravilno. Da se naj bi to zadevo rešilo čisto trgovsko, je tudi pravilno. Am-pak pronašli smo, da je bil zra-ven samo en trgovec in na seji so se tega bojkotirali. Iz tega lahko sklepamo, da nočejo tr-govceev med sabo, dasi bi se od njih lahko kaj naučili, kako se vodi biznis.

Eden, ki se uči, kako se pri nas rešujejo posojila, je ta do-pisnik. Bil je v takti šoli 2. ju-nija pred delničarji SDD. Šel je skozi sličen proces, kot ga opisuje legenda o Kristusu, ko je stal pred Kafežem in potem pred Pilatom. Tudi to je bilo v petek, kot takrat. Naprejevi "antifašisti" so kot fašisti vpili ven z njim, buu, in ploskali, ka-dar so iskre letele nanj, dasi za napade niso imeli podlage. Ze-ljeli so ga pripraviti k umiku in ga čakali pri vratih, da ga po fašistično bičajo. Ampak ni us-pele in zanje je boljše, da ni. Vsake stvari je enkrat preveč. Povem le, da kdor je sam faš-ist, ne more drugih reševati pred fašizmom. Izživati so bili namreč sami "Naprejevi" na-ročniki. Kajne, "junakso" je, da je čakalo 20 teh vitezov na tega dopisnika pri vratih. Wit-kovich, priprni jim medalje!

Frank Barbič.

"Cankarjev Glasnik"

Cleveland, O. — "Veliki tvo-rec — Priroda — ustvarja, ne-prenehoma ustvarja skozi vso večnost, ustvarja in preustvar-ja, polaga staro v grob in po-rajja novo. V vsem tem njenem porajanju in prerajanju, zida-nju in prezidavanju sejanju in zorenju in novi rasti in novih ploditvah, v njenih poskušnjah in zmotah in popravkih in us-pehah je stalen Zakon, po kate-rem se mora ravnati sama v največjem in najmanjšem, v gi-banju svetov in v atomu, in ki mu mora slediti vse, kar je us-tvarjeno. In v velikem, skriv-nostnem delu Prirode je Lepo-ta, razveseljujoča oči, napaja-joča duhove z nektarjem in da-joče plačilo največjim človeškim naporom. Ne išče in ne proizvajajo to lepoto v enolično-sti, temveč v najbolj pisani pe-strosti. Roža je krassen cvet, a če bi bila vsa zemlja pokrita s samimi rožami, ne bi bilo lepo. Ne silimo torej v enoličnost. Sprejmemo, kar najdemo do-brega in lepega, a ohranimo in razvijajmo, kar imamo takega sami, da bo Lepota lepša, pe-strejša in bogatejša in bo naš vrt čim krasnejše cvetel in čim bliže duhetu."

Tako piše revija "Cankarjev Glasnik", glasnik in propagator svoje lastne moči vseh, ki ustvarjajo, leposlovna revija nanašajoča se na naše razme-ri in dnevne probleme.

Publikacija je nova in v sploš-nem še ne razširjena, kot bi morala biti, zato išče nove či-tatelje, čitatelje med tistimi, ki čitajo in vedo da čitajo, kate-rim se hoče s čitanjem osvete-nja in pridobitev. Mesečnik išče inteligenčnih čitateljev, čitate-ljev, ki znajo čitati. Ali jih imamo med nami? Po zaniman-ju za dobrim čitvom bi se so-dilo, da jih ni veliko. Ali nam ni dobro čtivo potrebno, kot prava hrana in lepa obleka? Zakaj bi si ne privoščili naj-boljše kar imamo? Čtivo je na-vadno tisto čudo, ki urejuje ni-še miselno obzorje, ustvarja naš značaj, naš karakter. Kar čitamo to smo. Kot nam ne pri-stoja zanemarjena obleka, ta-ko nam ne pristaja zanemarje-nje naše duševnosti.

BALINCORJEM V SDC

Chicago. — Prihodnjo sobo-to 24. junija so vabljene vsi ba-lincorji v Slov. delavski center, ker bomo tega dne imeli nekaj izrednega, med drugim tekmo v balincanju in delitev nagrad, katere bo prispeval Družabni klub Slov. center. Ako bo odziv dober, bomo imeli te vrste tek-me v bodoče enkrat na mesec. Torej na svidenje prihodnjo so-boto. — Odbor.

Kaj sedaj?

Johnstown, Pa. — Iz tukaj-šnjih šol je graduiralo okrog ti-soč študentov, de la pa ni zanje niti s krampom in lopato. Kaj bo? Nič dobrega se nam ne abeta. — J. L.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledočem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organ-izacij in socialističnih kulturnih dru-žtev:

JUNI

CLEVELAND, O. — Piknik kluba št. 27 JSZ in "Zarje" v nedeljo 25. junija na Močilnikarjevi farmi.

BARTON, O. — Konferenca kluba JSZ in društva P. M. za vzh. Ohio in zap. W. Va. v nedeljo 25. junija na farmi Josipa Skofa.

JULIJ

CHICAGO, ILL. — Piknik v korist Proletarca v torek 4. julija pri Ke-glu v Willow Springsu.

DETROIT, MICH. — Izlet kluba št. 114 v nedeljo 16. julija na Lower Straits Lake.

JOHNSTOWN, PA. — Piknik kluba št. 5 JSZ v nedeljo 16. julija na Parkhillu. Prebitek v korist klubove blaginje in Proletarca.

WAUKEGAN, ILL. — Piknik kluba št. 45 JSZ v nedeljo 30. julija.

CLEVELAND, O. — Piknik soc. kluba "Delavec" št. 28 JSZ na Zor-novi farmi, Bradley Rd., Brooklyn, v nedeljo 30. julija.

AVGUST

Canonsburg, Pa. — Piknik kluba št. 118 in Konferenca JSZ za zap. Penno 20. avgusta na Drenikovem parku v Strabane, Pa.

MILWAUKEE, WIS. — Piknik kluba št. 37 JSZ v nedeljo 27. avgusta v Kuermatovem parku na W. Beloit Rd. in So. 92nd St., West Allis.

SEPTEMBER

Zbor JSZ in Prosvetne matice 16. in 17. septembra v Chicago.

OKTOBER

CHICAGO, ILL. — Dramska pred-stava kluba št. 1 JSZ v nedeljo 29. oktobra v dvorani SNPJ.

NOVEMBER

CHICAGO, ILL. — Koncert "Save" v nedeljo 26. novembra v dvorani SNPJ.

CLEVELAND, O. — Koncert soc. Zarje na Zahvalni dan 30. nov. v SND na St. Clair Ave.

DECEMBER

CLEVELAND, O. — Plesna veseli-ca kluba št. 49 JSZ na boščin dan 25. decembra v Slov. del. domu na Waterloo Rd.

CHICAGO, ILL. — Silvestrova za-bava kluba št. 1 dne 31. dec. 1939 v dvorani SNPJ.

1940

MAREC

CHICAGO, ILL. — Priredba v ko-rist Proletarca v nedeljo 4. marca v dvorani SNPJ.

APRIL

CHICAGO, ILL. — Koncert "Sa-ve" v nedeljo 31. marca v dvorani SNPJ.

JUNI

CHICAGO, ILL. — Piknik v korist Proletarca v nedeljo 30. junija na Keglovem vrtu v Willow Springsu.

Postanite čitatelji "C

Unwanted Human Beings

Some dramatic writing could be done about the fate of that carload of German refugees who have been looking in vain for a place to land. How a Hugo could picture them looking with hopeless eyes out across a bleak horizon in search of a place—any place—upon which to end their days! How Nazi intolerance could be shamed!

Our own United States has no refugees. But we have a vast crop of unwanted people who are seeking in vain for a place to work and live. In this country we don't force them to leave; we merely deny them a place in the scheme of things. We don't call them "refugees." We speak of them as "the unemployed" and as "the lower third."

Again this year the ranks of the unwanted will be swelled by an army of young men and women who will pass through the doors of high schools and colleges into a world which has no use for them. Like the refugees from Nazi-land these young Americans will seek in vain for a landing.

What answer will America give to the younger generation? What answer can be given while we hold fast to a system which decrees that the many are here to be used for the profit of the few?

And what will rescue the frustrated millions who vainly seek for work and life except the Socialist program for a socialized economy in which the wealth will be produced to provide everybody with food, clothing, shelter, art, beauty and leisure instead of to pile up profits for an owning class?

—Reading Labor Advocate.

Last weekend I was able to make a trip to Sheldon, Wisconsin, where I participated in an SNPJ celebration. This is a small village of less than 1,000 inhabitants and in the village proper there are very few Slovenes or Yugoslavs. Most of our people are in the surrounding vicinity, on farms. Their farms range from 40 to 200 acres and while they have a beautiful country, as central and northern Wisconsin is known to be, living conditions are abnormal due to the low price of farm products. Most of our people depend upon monthly milk checks for their existence. True, they are able to raise all kinds of food for the homes but the climate and the weather are so indefinite that very little is raised for the market.

Most of our people are good natured and take things just as they are, calmly, with an understanding that the long years of toil have brought them. They know that it is not any better in the city for the average working man. In fact, on the farm they have an advantage on us because of the extra good food they are able to raise and consume, and nature's best remedies for any illness—the sun and fresh air. They do, however, understand the need for organization. I learned that they purchase their gasoline from the Farmer's Cooperative. Likewise, that they have a cooperative creamery which is used quite extensively by the farmers, and they are strong believers in the SNPJ.

I inquired what they thought of their new Governor Heil and was told that he wasn't doing so well for the farmers. Most of them believe that LaFollette still has an opportunity to return to the Governorship at the next election. Most of our farmers are progressive minded. Some of them are even in the Farmer-Labor Progressive Federation. Many voted for the Farmer-Labor Federation candidates. However, they do not have any close ties with any radical political party despite the fact that all of them are believers in a more abundant life and a new social order. Our people are well liked and respected in the community and are probably more thrifty than can be said of the average other nationality. Still, all most of them can do is to eke out an existence from the land which otherwise should be able to support them well and bring them some of the luxuries of life. Some of our Slovene farmers have been in this community for over twenty years and they are able to live considerably better because of the struggle of all these years and the happy climax to this story is that those who have gone through the mill and through the struggle during the past twenty or twenty-five years are still in the forefront of their organizations.

The entire State of Wisconsin used to have some very progressive leadership and some exceedingly progressive labor laws have been placed on the statutes of Wisconsin. The new Republican administration, however, has tried to break down some of these laws and it seems that they are being quite successful. My motor trip took me through Madison, the State Capital, situated on the beautiful Mandato Lake and we had an opportunity to view the public square, the capital building, as well as the other interesting sights. We also stopped at the Dells of Wisconsin where the scenic beauty is

in its prime and where nature has played its grandest game in the entire state of Wisconsin. The automobile roads are well kept. In some sections, the roads lead through large forest areas and everywhere about us we were able to see the one pride of Wisconsin, cleanliness. The countryside was made all the more beautiful because of the cleanliness of the people.

We read with interest the Slovene narratives from Comrade Anton Gardon on the need of our Federation remaining a part of the Socialist Party. I do not agree with the theory that we should withdraw from the Party until it gets strong again. Gene Debs used to say, "Join the Socialist Party now. After it is strong and powerful, we will not need you then." I believe it will be well for us to remember Debs' saying. When the Socialist Party of America is strong, they will not really need us. And while it is true that the present leadership might have erred, we are quite certain that the old leadership was not entirely blameless. In fact, if the old leadership had been tactful, and understanding, if they had been true Socialists and believers in Democracy, if they had vision and foresight and knew that the young element could be harnessed to promote the interests of the Socialist Party, they would definitely arrange for places of some of the young folk. The best argument on this point was related by Comrade Frank Zaitz upon his recent return from New York City. He had visited the headquarters of the Socialist Party and found a lot of young folks working therein. He found the average age of the employees in the Socialist Party of office to be about twenty-four years of age. On the other hand, he also visited the Peoples House where the Social Democratic Federation and found the age of the average employee to be at least double that of the former. He said that if there could have been a compromise, and had half of each of the employees under one-roof, it would spell a successful Socialist Party.

"FLUESTERLIED"

(Song of the Underground Fighters in Naziland)

By FRITZ BRUEGEL

We are unseen, unknown are we,
No tell-tale badge is ours,
The enemy's hatred leaves us free,
We mock his brutal powers.

We are uncaptured, unrepressed,
In darkness ever dwelling
In spite of the revengeful foe,
Our silent ranks are swelling.

The net grows finer as we spin;
In darkest night arisen,
It spreads through cities and through towns
Defying court and prison.

We are the air you breathe, we slip
Through enemy's hand unknowing.
He watches till his eyes grow dim,
Can only sense our growing.

The light of dawn gives us no rest,
Through secret lanes we burrow;
Today we are the dispossessed,
But ours shall be tomorrow.

The world is full of willing people;
Some are willing to work, others are
willing to let them.

OUR PICNIC

Chicago, Ill. — What are your plans for the Fourth of July?

Whatever they may be, getting out of the stuffy city is sure to be in the reckoning, I presume.

Out in the beautiful surroundings of Kegel's Grove in Willow Springs, where the grassy meadows are well shaded and gentle breezes blow, you will find pleasure, ease and contentment. That will be the scene of Proletarec's picnic. Games, dancing, sports, music and refreshments will be on the bill plus a comradely environment.

A good orchestra will be on hand all day, catering to your musical desires with toe-tickling tunes.

Let not the question of where to go perplex you further. Turn your car or footstep on board one of the buses in the direction of Kegel's Grove on the Fourth where all your friends will be enjoying themselves. See you there.

JOSEPH MARTINEK TO SPEAK AT BRANCH 1 MEETING FRIDAY

Chicago, Ill. — Members of Branch 1 JSF, are urged to attend and bring their friends along to the regular meeting at the Center Friday, June 23, as we have been fortunate enough to secure Joseph Martinek, Czech Socialist and labor leader, to lecture after the meeting.

He has chosen for his subject "Czechoslovakia's Fight Against Hitler."

Martinek has been in this country a number of months lecturing to his people and others on the tragic fate of his country under Hitler. He was one of the leading figures in Czechoslovakia and will talk from actual experience. — J. D.

"ZARJA'S" PICNIC

Cleveland, O. — Hear Ye! Hear Ye! Readers of Proletarec. The Socialist singing society "Zarja" has announced that its annual picnic will be held Sunday, June 25, at Mocilnik's farm.

You can reach the farm by car or truck. The truck will leave from the Slovene National Home, Addison Rd. at 9 A. M. and 1 P. M., and will stop at the S. D. D. in Collinwood and at St. Clair Avenue and Nottingham Rd. The round trip fare will be twenty-five cents.

Friends, we promise you a real good time dancing to the music of Frank Barbie and his orchestra, taking part in the races, relays, and other entertainment we have planned for the day, and as the crowning event of the day, "Zarja" will sing a number of Slovene songs and let "Zarja" can sing them.

So come one and all and treat yourself to a good time on Sunday, June 25, at Mocilnik's farm.

John Slosar.

Open Letter To Cook County Members

Dear Comrades:

As you know, the Party in Cook County has made a great deal of progress in the past few months. A new North Side branch has been organized and new members are joining in all branches. Not only is the Party growing, but our youth group, the YPSL, is expanding greatly and there now are five YPSL circles in Chicago.

Party social affairs have been uniformly successful. Open air meetings are being held and educational work is meeting with increasing success.

A start has been made in organizing disciplined work in the anti-war, unemployed and co-operative fields. A conference of Socialist unionists will be held in July to launch disciplined work in various trade unions.

But while meetings are valuable, the backbone of the Party activity must be the work done by individual comrades in the organizations they belong to and among their friends and contacts.

Many comrades have problems in connection with such work: how to distribute literature; get subscriptions for the "Socialist Call"; recruit contacts into the Party; organize co-ordinated work in mass organizations.

In order to deal with these problems, the County Executive Committee decided that personal interviews with the County Organizer would be a helpful step in the right direction.

Would you, therefore, please call me up to arrange a convenient time and place for such an interview, so that the energy of each of us may be more fruitfully expended for Socialism?

Fraternally yours, Harry Fleischman, Organizer, Cook County Socialist Party.

BELIEVE IT OR NOT WE'VE GOT 'EM TOO

Believe it or not, but Germany has a Nutrition Board.

Its chief function, we suppose, is to find out how little the public can eat.

In idleness there is perpetual despair. — Carlyle.

Johnstown News

JSF BRANCH 5 PICNIC; VICIOUS PENNSYLVANIA LEGISLATION; JSF REORGANIZATION

Johnstown, Pa. — Picnic season is here and it sorta feels good to get away from the hot noisy city and spend a Sunday out in the woods near some babbling stream.

On Sunday, July 16, Branch 5 JSF, will hold a picnic back of Park Hill. Frank Podboy, an "old timer" in Park Hill, says it's an ideal spot. We cordially invite all friends and readers of Proletarec to spend the day with us. Bring your balinas, playing cards and horse shoes along and enjoy Sunday, July 16, at Park Hill.

We had the pleasure of meeting John and Mary Fradel at lodge Adria's picnic on Sunday, June 11. John invited us to the SNPJ Day in Clairton but we set that day aside for agitation purposes here in Johnstown. Lodge Adria's picnic was well attended. It was their 35th anniversary celebration. Three singing societies participated on their program, and short talks were made by John Oreskovich, Andrew Vidrich, Jos. Culkar, John Fradel and yours truly. Judging from the large crowd in attendance, their picnic was not only a moral but also a financial success.

The governor of Pennsylvania kept his promise, made during his campaign last Fall, that a bon fire should be made of all New Deal Legislation. He recently signed three labor bills which William Green, president of the American Federation of Labor, termed as "vicious anti-labor," outlawing sit-down strikes, permitting the courts to issue injunction orders in labor disputes and extending the working hours of women in industry from 10 p. m. until midnight. All we need now is the Coal and Iron Police and it will be just like "old times."

Over in Somerset County independent farmers formed some sort of union to protect their right to work on the all-weather state highway. They succeeded in forcing construction firms to cancel their contract with an AFL union through the use of fists, stones, sticks and bricks, and chasing union organizers out of the county. The most recent act of these Somerset county plug-ugly guerrillas was the beating up of three men whose sole purpose was to serve some sort of court order to the officials of this independent farmers union.

According to newspaper reports, they were dragged out of a respectable hotel into an alley where one of the visitor's face was literally reduced to a pulp. "Seemingly," says H. G. Andrews, "the Somerset cops thoroughly enjoyed the spectacle." It was an exhibition of Sadism, a la Hitler style.

I am following the discussion pro and con in regards to the future of the JSF and agree that reorganization of our movement is necessary.

If such action will bring us better results as a unit of the S. P., then let's stick to it; if not, then let's get out and make no bones about it. I personally don't believe we have much to lose should our Federation decide upon independent action at our next convention. Most of the members of branch No. 5 are of the same opinion. We stuck with the Socialist Party during the last few years only to see our movement weakened, and it's time to put a stop to it.

Without question, Proletarec, The May Herald, The American Family Almanac, yes, and Cankar's Glasnik too, are as much needed today as they ever were. We alone can save

these publications. Not only that, but also get them into wider circulation. And it seems that some of our "militants" lost view of this all important work. — John Rak.

J. S. F. DISTRICT CONFERENCE

Barton, Ohio. — Delegates from all JSF Branches, fraternal and cultural organizations in the Ohio-W. Virginia district affiliated with the Federation's Educational Bureau will converge at Joseph Skoff's farm in Barton, Ohio Sunday, June 25 where the JSF Conference will take place.

Joseph Snoy, "live-wire" comrade in Ohio, reports that all indications point to one of the liveliest and best gatherings ever held, and that arrangements are being made accordingly.

Activities of labor fakers and opportunists and the resultant confusion make the work of our Educational Bureau and its necessity among its two hundred member organizations more imperative than ever.

A number of important items will be on the agenda for that day.

NEW SOCIALIST PAMPHLET

The National Office of the Socialist Party announces publication of a new pamphlet entitled "Socialism States Its Case Against War," for which a nationwide drive for mass sales is planned.

The pamphlet, written by Norman Thomas, is attractively printed, contains 24 pages and sells for only 2 cents per copy.

Help circulate this timely pamphlet. Distribute it at local and mass meetings. Order from the national office, 549 W. Randolph St., Chicago, Illinois.

MOONLIGHT DANCE CRUISE, JULY 15

Chicago, Ill. — A moonlight dance cruise on Lake Michigan will be held by Chicago Socialists on Saturday, July 15 on the S. S. Theodore Roosevelt.

The steamship leaves the Navy Pier at 9:30 P. M. Tickets are 75c and must be secured in advance from the County Office, 549 W. Randolph. Phone State 3250 for tickets.

Summer School

Cook County is cooperating with Michigan in securing students for the Mid West Summer School at Saline Valley Farm, Michigan, July 16-29.

Comrades interested should contact the county office.

LAST CALL!

Chicago, Ill. — Open house bowling tournaments weekly or as decided, will be instituted as a regular feature at the Center bowling courts if the interest and cooperation of the Club members can be obtained.

The first tournament is scheduled for Saturday, June 24.

Every member is eligible. Teams to be drawn at the court.

Fighting in Spain is over, so the killing has been speeded up. — Chicago Daily News.

REFLECTIONS

By RAYMOND S. HOFSES

THE SUPREME COURT'S action, in sustaining an injunction against Jersey City's dictator, has drawn a terse and timely comment from Al Hamilton, State Organizer of the Socialist Party of New Jersey.

Bearing heavily upon the fact that President Roosevelt has been maintaining fraternal political relations with Frank Hague during the entire period of his abrogation of civil liberties, Hamilton concludes that the Court's ruling merely furnishes "additional proof of the reactionary character of the so-called Democratic party in the North as in the South."

Moreover, Hamilton points out, the same court action is a slap at Republicans, like ex-Governor Hoffman and Judge Carey, who supported Hague's denial of fundamental rights.

"The presence of 'I-am-the-law' Hague on the Democratic National Committee in the important post of vice chairman must clearly reveal the contradictory make-up of the Democratic party," Hamilton concludes, after reminding the workers of his state that "powerful unions, rather than court decisions, fundamentally guarantee workers' rights."

THERE'S SO MUCH meat in Hamilton's message that it's difficult for a columnist to decide upon which section to chew. However, the last sentence above quoted seems to be the most promising.

Organization is what the workers need most—organization on the industrial field and organization in politics. For with organization the workers will gain more than power; they will also gain viewpoint and the ability to write their own definitions for ideals, such as "democracy" and "patriotism," which, when voiced by advocates of the private profit system, are frequently snares and delusions.

In the case of "democracy," for example, there certainly is a taint upon the democratic ideals of a party which can tolerate a Hague for even a single day. But while workers may sneer at the pretensions of Democrats they need to organize their power before they will be able to write a set of rules and say, "THIS is democracy."

WHAT MOST PEOPLE fail to realize is that, in a class society like our own, ideals are made to mean what the dominant class want them to mean. For the dominated class they are merely the salve which is

spread on to ease the wound of exploitation.

Consider that word "patriotism."

It is "patriotic" for the owning class to use their fellow men for their own private profit. It is "patriotic" for them to pile up huge surpluses of goods, cash and credit while they fire workers and hire machines. It is "patriotic" for profiteers to ignore the needs of their fellow countrymen and, with millions out of employment, to establish competing industries in foreign nations where labor is cheaper and the promise of profits brighter.

For workers "patriotism" is something else. It is not only meek submission to such goings-on, but it is a willingness to fight and die to protect the wealth which was taken from the home country and invested in foreign lands.

Few people realize that the profits of an owning class is what determines relations between nations. The Chamberlains know it because they have a personal financial interest in preserving the status quo. That is why it was "patriotic" for a "democratic" English government to permit fascism to gain the upper hand in Spain. That, too, is why "democratic" Britain is so willing to appease a Nazi Fuehrer. There are British investments in Germany.

And it will be those investments which will determine whether the next war will be fought, how it will be fought and the kind of "peace" which will be signed.

LACKING AN ORGANIZATION and a viewpoint workers will continue to be the dupes in the game of life. They may, as in the recent Supreme Court verdict, be given the privilege of squirming and complaining. But in the final show-down their activities will be strictly limited by the welfare of the private profit system. To be really free the propertyless class must organize its power. That is the only way in which they can demonstrate their fitness for freedom.

So far as Jersey City's Hague is concerned, the decision of the Supreme Court is favorable. But there are other decisions to be made. It is still the law that the few may own the jobs of the many, that owners may steal legally and call their plunder "profits," and that, at the convenience of a few, men and machinery can be "frozen" in useless idleness while millions of human beings are in need.

VICIOUS BILLS SIGNED BY PENNSYLVANIA GOVERNOR

Labor Ban Harks Back To Slavery

Organized labor is fighting a vigorous but losing battle in Pennsylvania to keep a series of vicious anti-labor bills off the statute books.

President William Green of the A. F. of L. has sent an urgent wire to Governor James calling upon him to veto the legislation.

The bills aim to destroy labor's organization, open the door to company unionism, put bona fide unions at the mercy of "injunction courts," and give employers a free hand to perpetrate outrages on employees.

March on Capital

Green's blast against the new laws was backed up by Pennsylvania labor, which converged, thousands strong, on the statehouse at Harrisburg. Mass demonstrations were staged against signing of the bills which had been railroaded through the legislature recently, several of the worst on Sunday.

As expected, James refused to budge. He signed the two most drastic measures—one converts the state's former "little Wagner act" into a straitjacket for labor, and the other repeals the Pennsylvania "little Norris-LaGuardia act," leaving reactionary judges free to slap injunctions on labor on every turn. In a longwinded statement defending his action, James admitted the laws were

put through for the benefit of employers.

Will Sign Other Bills

The governor delayed signing five other bills which wrecked the relief and workmen's compensation laws and weakened the restrictions on over-long hours of labor for women. But he indicated he would approve there, too.

In sharp contrast with James' attack on labor, Governor Herbert H. Lehman, Democrat, of New York, this week vetoed a bill which would have virtually outlawed strikes in the trucking industry.

Illinois also refused to go along in the "smash labor" drive. Its state Senate, by a 28 to 16 vote, killed a bill which would have put drastic limitations on strikes and picketing, outlawed "union shops" and oppressed labor in many other ways.

It's a good rule not to hate a human being. But, if it seems necessary, the better way would be to pick out somebody that is worth hating. — Toledo Blade.

The greatest glory of a free-born people is to transmit that freedom to their children. — Havard.

MORE SUBMARINE TROUBLE

EVERYBODY OUT FOR THE BIG AFFAIR OF THE SUMMER

Proletarec Picnic JULY 4TH

Spend The Day In The Beautiful Surroundings Of Kegel's Grove In Willow Springs

JOHNNY KOCHVAR'S ORCHESTRA

With Polka and Swing Music

FREE ENTERTAINMENT — DANCING — GAMES — REFRESHMENTS

Admission 25 Cents

Bus Transportation

Don't Fail To Be Among Those Present
All Your Friends Will Be There